
Journal of History and Future

Cilt: 1, Sayı: 1, ss.8-38, Aralık 2015

Volume: 1, Issue: 1, pp.8-38, December 2015

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İkilemler

Yakup YILMAZ*

Özet

Devlet- Ali Osman'ın cediti, tarihleri, mensubu olduğu Oğuz boyu, kurmuş oldukları devletin tarihi ve şekli Yahşi Fakih'ten Halil İnalıcık'a kadar yerli ve yabancı araştırmacılar tarafından ortaya konmaya çalışılmıştır. Özellikle II.Murad döneminde Osmanoğulları'nın ataları ve soy kütükleri belirli bir şema ile izhar edilmiş ve özellikle Yazıcıoğlu'nun Selçuknamesin'den günümüze benzer şekillerde gösterilmiştir. Osmanoğulları'nın içtimai yapısı, aile bağları ve tarihleri ile ilgili kroniklerden zamanımıza ulaşanlara hilaf olacak batılı bilim adamlarınca kafa karıştıran çalışmalar meydana getirilmiştir. Devletin te'sis edildiği yüzyıla ait belge eksikliği, daha sonra 19 yüzyıl ile birlikte başlayan çalışmalar ve günümüze sirayet eden tartışmalar Osmanlı devletinin kuruluşuna ilişkin ikili sonuçlar, ikili teoriler ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bunların sonucunda araştırma çerisinde ortaya atılmış varsayım, teori, yaklaşımlar ve kroniklerin aktardıkları unsurlar karşılaştırmalı olarak ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Osmanlı Devleti'nin kuruluşu, Oğuzlar, Kayı,

The Dilemmas which Concern the Foundation of the Ottoman

Abstract

The foundation of Ottoman Empire was researched by many native and foreign researchers. Having given a good clarification about this subject is still a challenge among the history researchers. There is plenty of printed media such as books and articles and other kind of materials about the foundation of Ottoman so far. However there is a information pollution in the area. This pollution is complicating the people who wants to know how Ottoman dynasty came out as an empire. Although discovering new documents and conducting new theories there is still this dilemma keeps its existence. In this article, we will have a debate about these dilemmas. Hoping to have a new approach and a good explanation is the aim of this article.

Keywords: Ottomans, Foundation, Dilemmas

---

* Araş. Gör., Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, yakup.yilmaz@omu.edu.tr

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

1-Giriş

Türk tarihinin gizemli, merak uyandıran, karanlık ve dar sokaklı alanlarından bir tanesi Osmanlı Devletinin kuruluşu meselesidir. Tarihimizin bu saklı dehlizlerinde ancak menakıpnameler, kronikler ve ortaya atılan teoriler gibi şamdanlar yardımıyla gezinebiliyoruz. Lakin bu konu var olan tüm kaynaklara ve gerçekleştirilen çalışmalara rağmen gizemli ve muzlim bir yapıdan kurtulamamıştır. Yapılan mütekâmil çalışmalara bakıldığında bile farklı durumlardan bahsedilmekte ve birbirine hilaf olabilecek sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Devletin kurucuları olan Osmanoğulları'nın soy kütüğü, devletin te'sis edilmiş şeklinin ve zamanının dermeyân edilmesinde müelliflerin görüş farklılıkları çok zıt bir duruma dönüşebilmektedir.

Devrin karanlık yapısı, dönemin eserlerde çok fazla aydınlatılmamış olmasından kaynaklanmaktadır. Osmanlı Hanedanlığının tarihini nakleden kaynakların kuruluştan ve onun öncesindeki vak'aları oluşumundan çok sonra tahrir olunmaları o devrin biraz daha gölgede kalmasına sebep olmuştur. Bu ahvâl içerisinde de devletin meşruiyet kazanma şeklinden, doğmasına, kuruluşunun tahakkuk ettiği coğrafyasından, zamanına, devletin doğmasına müsebbib olan unsurların farklılıklarına, kurucu ailenin mensubu olduğu Kayı Boyu'nun devleti kuran temel unsur olup olmadığına, Ertuğrul Gazi'nin babasının Süleyman Şah mı yoksa Gündüz Alp mi olduğundan, bu ailenin ne şekilde Anadolu'ya gelip nerelerde yurt tuttıklarına, yaşanan mucizevi ve destansı olaylardan kuruluşun bidayetini ortaya çıkaran unsurun gaza ve gaziler mi, yoksa boy ve aşiret yapısından mı oluştuğu münazara edilmiş ve edilmektedir.

Tüm bu soruların kaynakları kuruluşun 150 sene sonrasında kaleme alınan menakıpnameler, kronikler, Selçukname, İskendername vb. eserlerde aranmaya çalışılmıştır. Ama bu kaynaklarda bile birbirleriyle uyumsuz bilgiler bulunmaktadır. Burada da devreye artık teoriler ve varsayımlar girmektedir. Bunlar da bahsi geçen eserlerin içerisinde veya zamana ışık tutabilecek somut eserlerin(sikke, kitabe gibi) içerisinde çekilip çıkarılmaya çalışılmaktadır. Bu yararlanılan kaynaklara ek olarak devletin kurulmuş olduğu Bitinya Bölgesi'nin tarihini anlatan Bizans eserleri ve Arap kaynakları da kullanılmaya çalışılmıştır. Mevzubahis

edilen sorunlar çoktur ve kimisini gizemi hala saklı kalmakta ve araştırmacıların merakını beslemektedir.

Teorik olarak konunun araştırılmasında öncelikler kroniklere aittir. Bunlardan Yahşi Fakih(eseri günümüze ulaşmamıştır), Ahmedî'nin İskendername'si, Aşıkpaşazade'nin Tevârih-i Alî Osman'ı, Enverî'nin Düstûrnâmesi, Oruç Beğ, Naima, Şükrullah Efendi, İbn-i Kemal gibi Osmanlı tarih yazarları ve Elvan Çelebi gibi menâkıpname sahipleri devrin aydınlatılmasına yardımcı olmaktadır. R.P. Lindner, P. Wittek, N. Jorga, Hammer, A. Gallotta, I. Melinkof, C. J Heywood ve Gibbons gibi yabancı araştırmacıların neşrettikleri bazı yabancı yayınlar ile devrin üzerindeki pusuyu kaldırmaya çalışmışlar fakat ortaya sundukları görüşler sert eleştirililere maruz kalmışlardır. Bunların yanında yerli araştırmacılardan Halil İnalcık, Fuat Köprülü, Feridun Emecen, Ahmet Şimşirgil, A. Yaşar Ocak, Yusuf Halaçoğlu ve daha birçok akademisyen günümüzden o yıllara ışık tutmaktadırlar.

Ortaya konulmaya çalışılan tüm bu bahsi geçen olayların ve soru işaretlerinin kaynağını çözmeye yolunda devletin kuruluşunun belki de bir asır öncesine kadar gitmek lazımdır. Tıpkı devletin kuruluş sırasındaki olayların cereyanı gibi bu zaman dilimleri de esrarengiz ve insanı içine derç eden bir yapıdadır. Moğol akınları, yurtsuz kalan Türkmen Boyları ve aşiretlerin arayışları, Türkiye Selçuklularının ahvâli, Bizans'ın acziyeti, 13. yüzyıl Anadolu'sunun Türkmenleri kendisine çeken zenginliği ve hemen öncesinde vuku bulmuş haçlı akınları bölgeyi belli bir süreliğine tarumar etmiş siyasi, etnik, dini, ekonomik ve sosyal yönden bölge çok çeşitli bir hale bürünmüştür. Bölgede izler birbirine karışmış, üç tarafı denizlerle çevrili bu adada her şey iç içe geçmiştir.

Bir Yunan yazarının “ *Yeşil otlaklar nedeniyle bir ırk, Roma sınırlarını işgal etmişti.*”¹ sözü Anadolu'ya Türkmen akınının en önemli sebeplerinin birine değinmektedir. Türkmenlerin XI. yy. da buraya akın etmelerindeki en büyük nedenlerden bir tanesi de hiç şüphesiz budur. Yurt arayışı ve Moğol baskısıyla beraber onların Anadolu'ya gelmeleri ve İran topraklarını terk etmeleri bir zaruriyet haline gelmiştir. Türkmenlerin otlak ve yurt arayışlarındaki bu zaruriyet ve göçme mecburiyetinin nedenleri bugün Toroslarda bulunan bir avuç Yörüğe bakıldığında bile

¹ Speros Veryonis (1971), *The Decline of Medieval Hellenism in Asia Minor and the Process of Islamization from Eleventh Through the Fifteenth Century*, Berkeley, University of California Press, s.189. Akt; Rudi Paul Lindner (2000), *Ortaçağ Anadolu'sunda Göçebeler ve Osmanlılar*, Çev. Müfit Günay, İmge Kitabevi, Ankara, s.35.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler Yakup YILMAZ

kolayca anlaşılabilir. Zira onlar hayvanları için göçer, onlar için savaşır, onlar için kaçır biraz mübalağalı bir söz olsa da aslında onlar için yaşarlar. Keza hayatlarını onlarla idame ettirirler. Doğu ve kuzeyden gelen Moğol baskısı ve Anadolu ile Acem toprakları arasında sıkışan Türkmenlerin en büyük problemlerinden birisi budur. Can korkusu ve yurtsuzluktan öte hayvanlarını olatmaya yurt aramaları onları Anadolu'ya zorunlu bir istikamet çizmeye yönlendirmiştir. Bu şekilde bir yaşam biçiminin özelliklerinde Anadolu'ya gelişin nedenleri yatmaktadır. Kısacası Türkmen hayatının sosyal ve ekonomik şeklini bilmeden hayatlarını idame ettirdikleri unsurları tanımadan onların neleri neden amaçladıklarını pek anlayamayız. Bugün Oğuz-Türkmen kültürünün minimize edilmiş halleri olan konar-göçer Sarıkeçili, Honamlı, Hayta, Karakeçili vb. Yörüklerin hayatları tecessüs edildiği vakit geçmişin sorularına bugünün yaşantısından cevaplar bulabilmek mümkündür. Kısacası ezelin bazı tarihsel sorularına bugünün sosyolojik ve tarihsel çalışmaları izahat getirebilmektedir.

2-Osmanlılar Öncesi Anadolu ve Türk Akını

1071 Malazgirt savaşıyla yoğun bir hale gelen Türk akını Anadolu'da aslında daha önceleri başlamıştır. Doğu Anadolu'da bulunan Gaziler ve Türkmenler zaman zaman Küçük Asya'nın derinlerine sızarak karşılaştıkları şehirleri yağmalamışlardır. Binaenaleyh bu gaziler 1071 öncesinde de buraları tanıdıklarından savaş sonrasında hızlı bir şekilde buraların özüne işlemişlerdir. Bölge halkının da yabancı olmadığı bu Türk unsurlar bölgede rahat hareket etmişler ve buraların Selçukluların yardımı olmadan ele geçmesini sağlamışlardır.²

Selçuklular döneminde kolonizatör Türk dervişleri de iskân olayında rol oynamışlardır. Anadolu'da yerleşim alanlarına giderek Türkmenlerin onlarla beraber buralara yerleşmelerini sağlamışlardır. Şehirlere kurulan tekke ve zaviyeler bölgedeki şehirleşmelerin bir nevi başlangıcı olmuştur.³ Bölgeye gelip yurt tutan yarı-göçebe unsurlar buraların ticaretini tamamlayıcı birer unsur olmuşlar ve yerleşik halkla da iyi ilişkiler kurmuşlardır. Bunun yanında Anadolu'nun gerek Moğol baskısı, gerek daha öncesinde cereyan eden ve etkileri süregelmiş olan Haçlı Seferleri

² Paul Wittek (1985), *Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu*, Çev. Famagül Berktaş, Kaynak Yayınları, İstanbul, s.27-37.

³ İbrahim Erdal (2008), "Cumhuriyet Döneminde Yörüklerin İskânı Konusu", *Osmanlıdan Cumhuriyete Yörükler ve Türkmenler*, Edi: H. Beşirli, İ. Erdal, Phoenix Yay. Ankara, s.11.

ve Türklerin hızla bölgeye gelmesi buraların yurt edilmesini ve sahiplenilmesini kolaylaştırmıştır.⁴

Büyük Selçuklular döneminde yurt bulmak maksadıyla hareket halinde olan Türkmen kitleleri ister istemez birtakım sınır ihlallerine sebep olmakta ve diğer topluluklarla sürtüşmelere yol açmaktaydılar. Bu yurt bulma meselesi Selçukluları uğraştıran önemli meşgalelerin başında gelmekteydi. Malazgirt Zaferi ve öncesindeki 30 yıl boyunca Anadolu coğrafyası üzerine akınlar yapılmaktaydı ve Malazgirt'in ardından bu coğrafya ele avuca sığmayan Türkmen gruplara yurt olabilecek yegâne yer olmuştu. Böylece Türkmenler buraya sevk edilerek hem bu coğrafya Türkleştirilecek hem de İslâm ülkeleri onların istilasından korunacaktı. Zaten Anadolu'yu fethedip Türkiye haline getiren de onların bu durdurulamaz yurt bulma arayışı idi.⁵

Bazı Bizans kroniklerinde Pers Sultanı denilen Alparslan'ın⁶ Ahlat Ovası'nda Bizansları bozguna uğrattınca Anadolu'nun kapısını Türkmen aşiretlere ve gazilere açmış oldu.⁷ Akabinde buralara hücum eden Selçuklu kumandanlarıyla önceden isyan girişiminde bulunmuş olan Kutalmışoğlu Süleyman'ı da bölgeyi kontrol etmek ve ondan kurtulmak için Anadolu'ya göndermişlerdi. Onun yanı sıra Artuk, Ahmed Danişment, Mengücek, Saltuk, Çavlu ve Porsuk gibi komutanlarda Anadolu'nun fütûhâtına gönderilmişlerdi.⁸ Buraya gelen Süleyman Şah'ın akli hala eski topraklarda kalmıştı. Bu cihetle Anadolu'da asker toplayıp geri dönme niyetindeydi. Böylece Anadolu'da belli bir güce ulaştıktan sonra yönünü doğuya çevirip bu uğurda giriştiği mücadelede Halep civarında ecel ile karşılaşarak hedefine ulaşmadan ölmüş ve Caber Kalesi civarına defnedilmişti. Ölümüne müteakip ondan daha sonraları neslinden gelecek olanlar Anadolu'yu benimseyip devletlerini burada şekillendirmişlerdi. Zamanın güçlü gaza devleti olan Danişmentlerin aksine onlar sistemli ve kurumsal bir devlet teşekkül ederek ileriki yıllarda Anadolu topraklarına hükümran olacak olan yapıyı kurmuşlardı.⁹ Bu doğrultuda bir Çin atasözünün dediği gibi

⁴ Mustafa Akdağ (1949), Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu ve İnkişafı Devrinde Türkiye'nin İktisadi Vaziyeti, *Belleten*, C. XIII., Sayı:50, T.T.K. Basımevi, Ankara.

⁵ Lazlo Rasonyi (1993), *Tarihte Türklük*, T.K.A.E., 3. Bas. Ankara, 1993 s.164-165.

⁶ Psellos Michael (2014), *Mikhail Psillos'un Khronographia'sı*, Haz. Işın Demirkent, Türk Tarih Kurumu, Ankara, s.265.

⁷ Erdoğan Merçil (1997), *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, T.T.K., 3. Bas. Ankara, s.51-55.

⁸ Osman Turan (1965), *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, s.127.

⁹ Paul Wittek (1985), s.26.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İkilemler Yakup YILMAZ

“İmparatorluklar at üzerinde zapt edilebilir ama at üzerinde yönetilemezler.”¹⁰ Bu şekilde onlar savaşmanın yanında şehirleşmeye ve teşkilatlanmaya da önem vermişlerdir.

1200'lü yıllar Türkiye Selçuklularının zirve yaptığı tarihlerdir. Anadolu'da siyasi olarak gücü ellerinde bulundurarak ticaret hayatlarını gündün güne canlandırıyorlardı. Lakin Anadolu'da ihya olan bu devletin başına nahoş olaylar gelecektir. Bunlardan en önemlileri Moğol istilas ve Babaî İsyanıdır. Bunlardan ilki gerçekleşen ilk Moğol akınıdır ve bu akın Alaeddin Keykubat tarafından etkisi azaltılarak savuşturulmuştur. Daha sonrasında Orta Anadolu'da bulunan dervişlerin önderliğinde çıkan Babaî isyanı devleti çokça uğraştırmıştır. Elvan Çelebi'nin menâkıpnamesinde uzunca bahsettiği Baba İlyas-i Horasan önderliğinde büyüyen bu isyan daha sonra gerçekleşen Moğol istilasını da teshil etmiştir.¹¹ Harezmîlerin Selçuklular tarafından etkisizleştirilmesi ve daha sonrasında 1243 yılında Köseadağ Savaşı'nda Moğollara râm olunması Anadolu'da ki kısa süren siyasi otoritenin sonunu getirmiştir. Bu Anadolu Selçuklularının siyasi otoritelerini kaybetmesine, Moğol baskısının artmasına ve Türkmen göçlerinin hızlanmasına sebep olmuştur.¹²

Tüm bu olayların akabinde bin netice Anadolu şehirlerinde bulunan diğer unsurlar Türklere karşı direnişi bırakmış ve onlarla beraber yaşamaya alışmışlardır. Dinlerini yaymak isteyen gazilerin fetihçi tavrı, toprak azlığı, yurtsuzluk ve ganimet elde etme unsurlarının bölgeye akın ettirdiği Türkmenler bölgenin karşı koyamayacağı bir kalabalıkla gelmişlerdi. 1300'lere gelindiğinde Rum diyarı artık elden gitmiş, Türkmen aşiretlerinin sınır tanımadığı ve gazilerle birlikte birçok gazi beyliğinin kurulduğu Türk-İslam toprakları haline gelmişti. Bu beyliklerden bir tanesi de Osmanlı Beyliği idi.¹³ Bu tarihlerden 1600'lü yıllara kadar Yavuz Sultan Selim'in Ramazanoğlu Beyliğini ortadan kaldırmasına kadar Anadolu'da tam bir siyasi otorite kurulamayacaktı.¹⁴

3-Osmanlı Beyliği'nin Kuruluşuna Dair İkilemler

¹⁰ Rudi Paul Lindner (2000), , *Ortaçağ Anadolu'sunda Göçebeler ve Osmanlılar*, s. 76.

¹¹ Elvan Çelebi (1984), *Menâkıbu'l Kudsiyye fi Menâsibi'l Ünsiyye*, Haz. İsmail E. Erünsal, A. Yaşar Ocak, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul. Bu eserde devrin dervişleri ve Babaî İsyanı hakkında ayrıntılı bilgiler ihraz edilebilir.

¹² Fuad Köprülü (1984), *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s.26-37.

¹³ Paul Wittek, s.43.

¹⁴ Salim Koca (2002), “Anadolu Türk Beylikleri”, *Türkler*, VI, Yeni Türkiye Yay. Ankara, s.703-704.

Çalışmanın giriş kısmında beyliğin kuruluşunun anlatılmasında hayli suallerin karşımıza çıktığından bahsedilmiştir. Selçukluların merkezi otoritesini kaybetmesinin ardından ortaya çıkan yirmiye yakın beylik arasında Osmanoğulları'nın kuruluş tarihleri, kuruluş şekilleri, gaza ve aşiret olgusu, soy kütükleri, Kayı Boyuna olan bağlılıkları, Ertuğrul Bey'in babası meselesi ve Anadolu'ya geliş şekilleri gibi birçok soru izahatını beklemektedir. Genelde XV. Yüzyılda tahrir edilmeye başlanan Osmanlı Kroniklerinde devletin kuruluşu ve öncesine ait bilgiler mevcuttur. Lakin bu bilgiler bazı kroniklerle uyuşmamaktadır. Bir kısmı da mantıktan uzak durmaktadır. Bunlarla birlikte tutarlı olan birçok unsurda mevcuttur. Kuruluşa ait efsanevi unsurlar ve devleti kuran hanedanının soy kütüğü birçok kez kaleme alınmıştır. Özellikle II. Murad döneminde Osmanlıların Kayı ile ilgili münasebeti kroniklerde vurgulanmaya çalışılmıştır. Yine bu zaman zarfı içerisinde müellifliğinin Yazıcıoğlu'na yaptırıldığı Selçukname Osmanoğulları'nın Hz. Nuh'a ve Oğuz Han'a kadar olan soy kütüğünü ortaya dökmüştür. Daha sonrasında Ahmedî'den başlayarak birçok kronikte bu unsur devamlı vurgulanmıştır. Bu hususta özellikle kroniklerin ve yapılan mütekâmil çalışmaların gözünden Osmanlıların soy kütüğü ve yakın dönem akrabalıkları anlatılacaktır.

3.1- Osmanlıların Mensubiyet Durumları ve Soy Kütükleri

Tarihte İslam toplumlarının ve öncesi Türk toplumlarının genelde kurmuş oldukları devletler kurucu ailenin adıyla zikredilmektedir. Bu durum sayısız örneklerle ortaya konulabilir. Safeviler, Selçuklular, Danişmendliler ve Osmanlılar bu şekilde isimlendirilmişlerdir.¹⁵ Lakin onların bu şekilde isimlendirilmeleri tebaasının aynı ırka veya topluluğa mensup olduğu anlamına gelmez. Bu nedenle Osmanlı adı devlet için etnik değil siyasi bir anlam taşır.¹⁶ Osmanlıların siyasi hayatını 600 yıl sonralarına götüren ve Osmanlılara ismini veren Osman Gazi ve onun ataları kimdir? Nasıl bir asabiyete sahiptirler. Osman Gazi, babası Ertuğrul Gazi ve onun ötesi hakkında neler biliyoruz? Osmanlıların nesepleri hangi ırka dayanıyor gibi bir sürü soru kronik ve diğer eserlerde cevabını arayıp durmaktadır. Bu soruların cevabına yönelik mevcut eserler ve bu eserlerin kaynaklık ettiği çalışmalarda birçok sonuç ortaya çıkmıştır. Lakin havuzda bulunan tüm bu sonuçlara bakıldığında gerçekten izahatı bîtaraf

¹⁵ Hasan Soygüzel, "Metodoloji: Bilinmezlik Mağarasının Haritası", *Kuruluş*, Edi. Elif Ayla, Hayy Kitap, 2. Bas., İstanbul, s.36.

¹⁶ O. Fuat Köprülü (1999), "Osmanlı Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesindeki İtici Güçler", *Osmanlı*, c.I., Edi. Güler Eren, Yeni Türkiye Yay., Ankara, s.153.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

nakledenlerin yanında kafalarında kurguladıkları sonuçlara göre kaynak seçimi ve sonuç çıkarımı yapan çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmalar arasında özellikle XX. yüzyılın ilk yarısında yerli ve yabancı araştırmacılar arasında birbirlerini tenkit eden araştırmacılar mevcuttur. Onların bu tatlı sert akademik kavgaları bizleri de farklı açılardan düşünmeye yöneltmektedir.

Bu tartışmalara taraf olan akademisyenlerden olan Lindner Osmanlıların menşesini araştırmanın pamuk şeker yemek gibi olduğunu söylüyor. Kabarık, belirsiz ve sonunda ağızda pek hissedilmeyen bir tat kaldığını aktarıyor.¹⁷ Bu pamuk şekeri yiyen diğer araştırmacılar ve kronik müelliflerinin Osmanlıların yukarıda sorulan sorulara geçmişte vermiş oldukları cevapların çeşitliliğine değinmek gerekecektir. Öncelikle Âlî Osman'ın mensubu olduğu kavim, boy ve aşiretlerini ortaya koymak lazımdır. Bu doğrultuda inceleyeceğimiz yol öncelikte basılı kaynakların ve onların müelliflerinin ortaya koyduklarıdır. Ardından kroniklerin bu olaylara bakışı ele alınacaktır.

XX. yüzyılın ilk yıllarından itibaren Gibbons ile başlayıp Wittek, Z. V. Togan gibi araştırmacılar ile devam eden Osmanogulları'nın kuruluşuna dair tartışmalar günümüze kadar sürecektir. Onların neşrettiği kaynaklara Fuat Köprülü en sert muhalefeti yapacak ve bu araştırmacılar onun tenkidine maruz kalacaklardır. Peki, o devirlerde Osmanlıların geçmişiyle ilgili bu araştırmacıların tavrı ve olmuştur. Buna Wittek ile başlamak gerekebilir. Zira kendisi bahsi geçen konularla ilgili hayli izahatlarda bulunmuştur. Wittek, Osmanlı devletinin kuruluştaki birliğinin doğal kabile birliği olmadığını, başka ve sonradan eklenen unsurlar üzerine oturtulduğunu aktarır. Osmanogulları'nın şecerelerini Oğuzların Kayı boyuna bağlı olmasını eleştirir ve bunun kuruluştan 150 yıl sonra yazılmaya başlayan kroniklerde efsaneleştirilmiş öyküler olduğunu belirtir. Âhmedî'den başlayarak anlatılan Oğuz şeceresini pek inandırıcı bulmaz. Osmanogulları'nın geçmişinin dayandığı kökün daha farklı bir izahatı olduğuna inanır. Bu sebeplerle Âlî Osman'ın daha farklı bir temelde, toplama bir kabile, bir gazi birliği olduğunu savunur. Osmanlı şeceresinde bulunan Osman Gazi'den Hz. Nuh'a kadar giden silsile içerisinde bulunan 52 ismin çoğunun sonradan eklenmiş olduğunu gösterir. Araştırmacı,

---

¹⁷ Rudi Paul Lindner (2010), *Explorations in Ottoman Prehistory*, V.4., The University of Michigan Press, United State of America, s.15. Ayrıca başka çalışmalarda Osmanlı'nın kuruluşu için "kara delik, a black hole" gibi deyimlerde söylenmektedir. Bkz. Süleyman Demirci, "Erken Dönem Osmanlı Tarihi "Kara Bir Delik / A Black Hole" Mi?" Osmanlı Devletinin kuruluşu "Gazi / Gaza" İdeolojisi İle İlgili Tartışmalar" *Journal of History Studies*, V.5/1, Edi. Osman Köse, s.89.

Osmanlı kroniklerinden çokça faydalansa da bu kroniklerde geçen kayı ve daha ötesi bağlantılarını inandırıcı bulmamaktadır. Bunun ötesinde Wittek devletin Anadolu'nun uç kısmında bulunan gazilerin kurmuş olduğunu anlatır.¹⁸ Ayrıca Üçler Bulduk, Wittek'in Osmanlıların özellikle II. Murad zamanında iyice vurgulanan Kayı ve Oğuz unsurlarının diğer beyliklerin kontrol altına alınmasıyla onlara karşı bir üstünlük sağlama amacı ile yapıldığını izah ettiğini aktarır. Witek'e göre bu silsileye dayandırma uydurma olsa da daha sonraları bir gelenek halini almıştır. Kısacası Wittek Osmanoğulları'nın Oğuzların Kayı Boyundan geldiğini kabul etmemektedir.¹⁹

Osmanlıların Oğuz Han evlatlarından olmadığını söyleyen bir başka araştırmacı da J. Marquart'tır. 1914 yılında neşrettiği Komanlar ile ilgili alışımasında Osmanlıları bir Moğol topluluğu olarak anlatmıştır. Lakin Köprülü'nün de tenkitine maruz kalan araştırmacı, bir Moğol alt unsuru olan "Kay"lar ile Oğuzların mensubiyetinin tartışıldığı "Kay"ları birbirine karıştırmıştır. Biraz zorlama ifadelerle Osmanlıların Moğolların Kay kabilesinden olduğunu açıklamıştır. Osmanlı ailesinin Türkleşmiş Moğollar olduğunu anlatmakta ve klasik Osmanlı kronikçilerinin anlattığı Kayı XIII. asırda Anadolu'ya hicret ettiklerinden bahsetmektedir. Bu durumu yani Anadolu'ya geliş zamanını Z. V. Togan da desteklemektedir. Bu iki görüşü Fuat Köprülü Osmanlı İmparatorluğu'nun etnik menşei meselesi altında eleştirmiş ve tenkit etmiştir. Ona göre Marquart'ın Divanı Lûgat'it Türk'de geçen "Kay"ları "Kayı" olarak izah etmesi doğru değildir. Kayıların Harzemşahlar ve Selçuklular yönetimiyle beraber Anadolu'ya giriş yaptıklarını aktarmaktadır. Ayrıca Kaşgarlı Mahmud'un eserinde hem Kay'lardan hem de Kayı (Kayıg)'lardan bahsetmesi onların aynı olmadıklarını ve bu birleştirmenin büyük bir hata olduğunu vurgulamaktadır.²⁰

Osmanlıların Moğol olup olmadığı konusunda söylemler farklı yabancı araştırmacılar tarafından devam ettirilmiştir. Bunlardan bir tanesi

¹⁸ Paul Wittek (1985) , s. 1-25. Ayrıca Bkz. Fatma Acun (1997), "İlk Osmanlılara Dair", *Kebikeç*, yıl 5, Sayı 10, Haz. Ahmet Yüksel, Kebikeç Yay., Ankara, ss.59-73.

¹⁹ Üçler Bulduk (1999), Osmanlı Beyliği'nin oluşumunda Oğuz-Türkmen Geleneğinin Yeri, *Osmanlı*, c.I. Edi. Güler Eren, Yeni Türkiye Yay., Ankara, s.161.

²⁰ M. Fuat Köprülü (1943), "Osmanlı İmparatorluğu'nun Etnik Menşei Mes'eleleri" *Belleten*, c.7, s.28, Türk Tarih Kurumu, Ankara, s.219-245; Ayrıca Dîvânü Lugât'it Türk'te ilgili başlıkların anlamlarına bakıldığında "qay" ve "qayıg" ayrı başlıklar altında alınmıştır. Kayı'nın bir Oğuz boyu olduğu vurgulanmış diğer bahsedilen Kay'ların ise bir Türk kavmi olduğu anlatılmıştır. Kısacası bu iki unsur farklı başlıklar altında izah edilmiş ve birbirinden ayrılmıştır. Bkz. Mahmud el-Kâşgarî (2007), *Dîvânü Lugât'it Türk*, Haz. S. Tuba Yurtsever, Seçkin Erdi, Kabcacı Yay., İstanbul, s.416-417.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

de Nicolea Jorge'dir. Jorge, Osman Bey'in soyunu izah ettiği bir noktada "Osmanlı tarihçileri soy araştırmacıları büyük Moğol ordusunun küçük bir bölümünün mütevazı beyi hakkında çok fazla bilgi sahibi değildiler." demektedir.²¹ Kesin bir ifadeyle Moğol unsurunu kabul eden bu araştırmacıdan başka kısmen Lindner'de bu konuyu kendi içerisinde tartışmış ve onun öncesinde yapılan çalışmaları karşılaştırmıştır. Bundan ziyade Kayı Boyu havsalasının II. Murad devrinde diğer beyliklere karşı bir üstünlük kurma girişimi olarak kabul etmiştir.²² Lindner başka bir çalışmasında da benzer ifadelere yer vermektedir. Ona göre sadece XV. yüzyıl kroniklerine bakarak Osmanoğulları'nı Oğuzlara bağlamının çok inandırıcı olamayacağını anlatmaktadır. Ona göre Osman Bey yanındaki göçebe gruplarla devletini meydana getirmiştir.²³ Wittek ve Lindner'in Oğuzların sonradan eklenmesiyle ilgili bu görüşü paylaşan yerli araştırmacılarımız da mevcuttur. Mehmet Ali Kılıçbay bunlardan bir tanesidir. O da I. Murad döneminde Kayı mensubiyetinin ortaya çıkmasının aynı nedenlerden kaynaklandığını belirtiyor. Osmanlıların o dönemde Rumeli'nin yanında Anadolu Beyliklerinin de üzerine gitmeye başlamasıyla oluşan soylu-soysuz münakaşaları Osmanlı'nın Kayı Boyu'nu ortaya atmasıyla onların üzerinde hüküm kurmak istemesinden dolayı olduğunu aktarıyor.²⁴ Bu sonuçların yanında Kayı boyuna bağlılık meselesini bazı araştırmacılar "Oğuz Efsanesi" olarak da görmektedirler. Oğuz kavramının tarihi bir gerçeklikten çok bir hikâyeye ve bir söylenceye dayalı olduğu belirtilmeye edilmeye çalışılmıştır.²⁵

Osmanlı'nın kuruluş problemlerini başlatan isim olarak gösterilen Gibbons tartışmaları çok farklılık arz edecek noktalara taşımıştır. O, etnik kökenden çok Osmanlıların dinsel kökenleriyle ilgili varsayımlar ortaya atmıştır. Çok eleştirilen fikri ise Osmanlıların Gayrimüslim bir tebaadan geldikleri idi. Gibbons, Osmanlıların kurulduğu coğrafyada Osman Beyin karizmasının etrafına toplulukları çektiğini ve grupların çok çeşitli olduğunu izah etmiştir. Göçebe Türkmenler ve yerli

²¹ Nicolae Jorga (2005), *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, c.I, Çev. Kemal Beydili, Nilüfer Epçeli, Yeditepe Yay., İstanbul, s.157.

²² Rudi Paul Lindner (2010), *Explorations in Ottoman Prehistory*, s. 25-26.

²³ Rudi Paul Lindner (2000), , *Ortaçağ Anadolu'sunda Göçebeler ve Osmanlılar*, s.83; Osmanlıların etnik tartışmaları için ayrıca bkz. Rudi Paul Lindner (1999), "Selçuklular, Moğollar ve Osmanlılar Arasında", *Osmanlı*, c.I., Edi. Güler Eren, Yeni Türkiye Yay., Ankara.

²⁴ Mehmet Ali Kılıçbay (2004), "Osmanlı Kuruluşunun Efsanevi Yanı", *Efsaneler ve Gerçekler*, (Panel Bildirileri), İmge Kitabevi, 2. Bas., Ankara, s. 30.

²⁵ Aldo Gallotta (1997), "Oğuz Efsanesi" ve Osmanlı Devletinin Kökenleri: Bir İnceleme" *Osmanlı Beyliği*, Edi. Elizabeth A. Zachariadou, Çev. G. Çağalı Güven, İsmail Yerguz, Tülin Altınova, Tarih Vakfı Yurt Yay., s.41.

halkın onun etrafında toplandığı belirtilmiştir. Gibbons yazmış olduğu kitabında Osman Bey'in Müslüman oluşunu anlatmaktadır. Anlatımını çevirmeye çalışırsak şöyle bir hikâye ortaya çıkmaktadır.

“Osman gece dindar bir Müslümanın (Şeyh Edabalı) evine geçer. Uyumadan önce ev sahibi odasına gelir ve bir kitap bırakır. Osman ne olduğunu sorar ve cevabında Kur'an-ı Kerim olduğunu öğrenir. Ev sahibi Kur'an'ın Allah'ın Peygamberi Hz. Muhammed (S.A.V.) aracılığıyla indirdiği sözleridir diye açıklama yapar. Osman da kitabı alır ve sabaha kadar ayakta okur. Daha sonra rüyasında bir melek ona yaklaşır ve şöyle der: bu ebedi sözleri büyük bir saygıyla okuduğundan dolayı, çocukların ve çocuklarının çocuklarının nesli büyük bir onura sahip olacaktır.”²⁶

Bu şekilde Osman Gazi'nin İslam ile tanıştığı belirtilmeye çalışılmıştır. Müellif bu iddiasını kroniklere atfen izah etmeye çalışmıştır. Lakin birçok konuda bu kronikleri yeteriz ve inandırıcılıktan uzak gören araştırmacı bu konuda bu kroniklerdeki efsane ve rivayetlere yaslanmaktan kendisini alamamıştır.

Gibbons'un bu iddiaları ortaya attığında Osmanlı Devleti hala fiili olarak varlığını devam ettirmekteydi. Köprülü onu tam bir Türkolog olarak görmese de fikirlerini ayrıntılı bir şekilde incelemiş ve tenkitlerde bulunmuştur. Onun incelemelerine göre müellifin Osmanoğulları hakkındaki bazı görüşleri şöyle teşkil edilmiştir:²⁷

- Ertuğrul Gazi Moğol istilasından kaçıp Söğüt'e gelen küçük bir aşiretin reisidir.
- Osman Gazi'nin küçük aşireti müşrik olan çobanlardan müteşekkildi.
- Müslüman coğrafyasına ikâmet ettikten sonra İslamiyet'e girdiler.
- Osmanlıların nüfus olarak çoğalmasındaki en büyük etken Rumların ve diğer yerli unsurların katkısıdır.
- Osmanlılar bir ırk teşekkül ettiler. Bu ırk Türk ırkı değildir. Zira müşrik Türkler, Hristiyan Rumlar İslam dinine girerek yeni bir ırk oluşturdular.

²⁶ Herbert Adams Gibbons (1916), *The Foundation of the Ottoman Empire*, The Century Co., New York, s. 23. Müellif bu alıntıyı kroniklerden derlemiştir.

²⁷ Fuad Köprülü (1984), *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, s.3-5. Ayr. Özellikle Osmanlı'nın yıkılış sürecine girdiği 1910'lu yıllarda Gibbons ve benzeri araştırmacıların devletin kökenini veya zeminini Hristiyan unsurlara dayandırdığı görülmüştür. Bunun için bkz. Taner Timur (2004), “Kurucu Efsaneler ve Devlet”, *Efsaneler ve Gerçekler, (Panel Bildirileri)*, İmge Kitabevi, 2. Bas., Ankara, s.43-44.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

Menkıbeler ve dönemin nüfus yapısından yararlanılarak Osmanlıların farklı unsurlardan ve özellikle gayrimüslim yapılardan yeni bir oluşum vücuda getirdiğini nakleden yazar bu şekilde Oğuzları ve aynı zamanda Kayıları reddetmektedir. Lakin bu durumda menkıbelerde geçen bu anlatımların doğruluğu müellif tarafından kabul ediliyorsa da aynı kroniklerde geçen Kayı ve Oğuz ilişkisi pek rağbet görmemiştir.

Gibbons'un iddialarına destek olarak Collins J. Heywood'un aktarımlarında Osmanlı'nın gayrimüslimliği ile ilgili Hollandalı bir oryantalist olan J. H. Karames'in iddiaları da bulunmaktadır. Ona göre Osmanlılar Karesiler gibi gayrimüslimdir. Osman Bey'in adının menşei'nin "ataman"dan geldiğini bununda Pontus akıncı liderlerinden biri olduğunu söylemektedir. Bu ataman unvanının "Pontik" unvanıyla eşleştiğini izah etmeye çalışmıştır. Bu unvan ismi Müslüman-Türk kültürü içerisine girildiğinde Osman şekline dönüşmüştür denilmektedir.²⁸ Lakin bunu çok fazla destekleyen anlatımlar mevcut değildir. İsmi ve bahsedilen coğrafyanın biraz zorlamayla o hale getirildiği görülmektedir. Belirtilen bu görüş ve nazariyatların yanında çok fazla görülmesi de Osmanlı ailesi için onların köylü olduklarını savunanlar da bulunmaktadır. Bazı kaynaklar Oruç Beğ tarihinde bulunan "Ertuğrul, Osman küçük iken ona çift sürdürürdü" şeklindeki ibareden dolayı Osmanlıların başlangıçta köylü olduklarını iddia etmişlerdir. Bu iddiayı ortaya atanlardan biri Konstantin Mihailoviç'tir.²⁹ *Historica Turchesca* adlı kaynakta da benzer ifadelerin varlığından bahsedilir. Bunun yanında Osmanlıların Arap soylu olması da zikredilen unsurlardandır. Bu durumu Enveri'nin *Düsturname*'sinden esinlenerek ortaya atmaktadırlar.³⁰

Osmanoğulları'nın asabiyeti hakkında yerli araştırmacılar yabancılara göre Osmanoğulları'nın Kayı ve Oğuz ilişkisini reddetmektense birbirlerine olan bağlarını ortaya komaya çalışmışlardır. Özellikle Fuad Köprülü Vittek ve Gibbons gibi bahsi geçen ilim adamlarını kıyasıya eleştirmiştir. Feridun Emecen Kayı geleneğinin Osmanlı hanedanlığı tarafından kabul görüldüğünü ve XV-XVI. Yüzyıl tahrir defterlerinde Osmanlı merkez sahasında Kayıların bulunduğunu anlatmıştır. Daha önce bahsi geçen iddialara nazaran Osmanlıların Kayı'ya bağlılığı diğer Anadolu Türkmen unsurlara karşı bir üstünlük kurma

²⁸ Colin J. Heywood (1999), "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Problemi: Yeni Hipotez Hakkında Bazı Düşünceler", *Osmanlı*, c.I., Edi. Güler Eren, Yeni Türkiye Yay., Ankara, s. 143.

²⁹ Fatma Acun (1997), "İlk Osmanlılara Dair", s.7.

³⁰ Colin İmber (1997), "Osman Gazi Efsanesi", *Osmanlı Beyliği*, Edi. Elizabeth A. Zachariadou, Çev. G. Çağalı Güven, İsmail Yerguz, Tülin Altınova, Tarih Vakfı Yurt Yay., s.75.

amacından gerçekleşmediğini zira Kayı lafsının kullanımının o zamanlar çok muteber olmadığını anlatmaktadır. Kayı boyuna mensubiyetin o asırlarda çok cazip olmadığı ve meşruiyet kazanmak için Kayılara bağlılığı uydurmuş olamayacakları aktarılmıştır.³¹ Eğer böyle bir icraat içerisine zuhur edecek olsalardı daha göz önünde ve adı daha duyulmuş bir boyu tercih edebilirlerdi. Zira Kayı boyu o zamanlar çok ön kısımlarda bulunan bir boy değildi. Bu ahvâli Fuad Köprülü’de vurgulamıştır. Ona göre de Kayı an’anesinin XIV. yüzyılda II. Murad devrinde birden bire peydah olmadığını ve elimizdeki eserlerin (Ahmedî’den başlayarak) o devirde çıkması ve ondan önceki kaynaklara ulaşmamamız bu durumun ortaya çıkışını daha sonraki yıllara kaldığı anlamına gelmez ve kayı gerçeğini değiştirmez. Ona göre Osmanlı Sultanları meşruiyetlerini kanıtlamak için bir silsile uydursalardı saray tarihçileri hep aynı anlatıyı yazarlardı. Bu gün elimize ulaşan kroniklerde zaman zaman farklılar bulunmaktadır.

Osmanlıların Kayı Aşiretinin Anadolu’nun uçlarında yaşayan küçük bir parçası olduğu ihtimali hayli güçlüdür.³² Uzunçarşılı da Osmanlıların Kayı münasebetini anlattığı bölümlerde Kayıların Anadolu’ya gelişini ve devletin te’sis edilmesini Kayılarla paralel anlatır. Ona göre de Kayıların varlığı su götürmez bir gerçekliktir. Hata Osman Bey’in ele geçirdiği yerleri Oğuz an’anesine göre akrabaları ve silah arkadaşlarına dirlik olarak pay etmesi de Kayıların tarihi bir gerçeklik olma yolunda sayılabilecek işaretlerden birisidir.³³ Halil İnalcık ise özellikle kroniklerde geçen Kayı unsurunun II. Murad devrinde Timur’un üstünlük iddialarına karşı olduğunu izah etmeye çalışmıştır. Bu devirden sonra şehzadelere Oğuz adları verilmeye başlanmış silah ve toplara kayı damgaları vurulmuştur.³⁴

Ahmet Şimşirgil kroniklerden yapmış olduğu aktarımlardan Osmanlıların Kayı boyuna mensup bir aile olduğunu ve kurulduğu dönemlerde Kayı’nın devleti kurma hakkına sahip olan boy olduğunu bizlere göstermeye çalışmıştır.³⁵ Bu göstergelere eklenebilecek daha birçok değerli çalışma mevcuttur. Fakat anlaşılması gereken husus şu olsa gerek ki yabancı araştırmacıların aksine yerli ilim adamları Kayı varlığını bir tarihsel gerçeklik olarak görmektedirler. Kimisi kroniklere dayandırır

³¹ Feridun Emecen, “Osmanlı Devleti’nin Kuruluşundan Fetret Devrine” *Türkler*, IX, Yeni Türkiye Yay. Ankara, s.18-19.

³² M. Fuat Köprülü (1943), “Osmanlı İmparatorluğu’nun Etnik Menşei Mes’eleleri” s. 297.

³³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı (1988), *Osmanlı Tarihi*, c.I, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara, s.97-105.

³⁴ Halil İnalcık, “Tarih: Sadece Tarihten İbaret Midir?” *Kuruluş*, Edi. Elif Ayla, Hayy Kitap, 2. Bas., İstanbul, s.118.

³⁵ Ahmet Şimşirgil (2014), *Kayı-I*, Timaş, 14. Bas. İstanbul, s. 26.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

kimisi başka unsurlara atıfta bulunurlar. Ama bu konu ve bu sorunun cevaplanma alanı birbirlerine hilaf olan araştırmacıların çarpışma alanı olmaya devam edecek gibi durmaktadır. Bu alanda ne kadar eleştirilirse eleştirilsinler yine de gidilecek öncelikli merci bu müverrih ve vaka'nüvistlerdir. Bu kronikleri mantık süzgecinden geçirerek bir sonuca yaklaşmak gereklidir. Peki Ahmedî'den başlayarak bu kroniklerde Kayı ve Osmanoğulları'nın soy kütüğü hakkında ne gibi izahatlar sunulmaktadır. Öncelikli olarak hepsinde Kayı lafsını görebilmekteyiz ve karşımıza Hz. Nuh ve oğlu Yafes'ten başlayan bir silsile çıkmaktadır. Bu silsile içerisinde küçük farklılıklar olsa da genelde paralellik göstermektedir. Ahmedî'nin İskender-Nâme'sinde Âğâz-ı Dâsitân bölümünde Ertuğrul Bey ve Osman Bey'den bahsedilir. Ertuğrul Bey'in Oğuzlardan Gökalp'in neslinden olduğunu mısralarında belirtmiştir.³⁶ Aynı şekilde Ahmedî gibi Enverî de manzum olarak benzer şeyleri kaleme almış ve Osmanlıların Oğuz soyunu aktarmış ve Kayıları Hz. Nuh'a kadar götürmüştür.³⁷ Şükrullah'ın tarihi aydınlatmaya çalıştığı Behcetü't Tevârihin'de de bahsedilen silsile biraz farklı olarak aksetmiştir. Bu eserde Nihal Atsız'ın tablo haline getirdiği üzere şu şekilde bir nizam oluşmuştur: *Hz. Nûh-Yâfes-Kayı Han- Kara Han- Oğuz Han-Gök Alp- Kızıl Buğa- Kaya Alp- Süleyman Şah- Ertuğrul- Osman- Orhan- Murad-Yıldırım Beyazıt-Murad- Fatih Mehmed.*³⁸

II. Murad devrinde Osmanlıların soy kütüğünü ortaya çıkarmak amacıyla yine II. Murad'ın isteğiyle kaleme alınmış bir eser olan Selçuknâme'de Oğuz Boylarını ve Kayıların geçmiş silsilelerini ortaya koymaya çalışmıştır. Eserin bu yönlü olması II. Murad devrinde soy olarak üstünlük kurma çabasına örnek olarak gösterilebilmektedir. Lakin Yazıcıoğlu bu eserini kayıp Oğuznâme'yi ve Reşideddin gibi Oğuznâme yazarlarını da kullanarak kaleme almıştır.³⁹

Fatih Sultan Mehmed devrine kadar yaşamış olan Âşıkpaşazade eserinin birinci bölümünde Osmanoğulları'nın soy kütüğünden bahsetmiştir. O da soyu Hz. Nuh'a kadar götürmüş fakat Şükrullah'tan daha fazla ismi

³⁶ Ahmedî (1983), *İskender-Nâme*, Haz. İsmail Ünver, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara, s.65b.

³⁷ Enverî (2012), *Dütürnâme-i Enverî*, Haz. Necdet Öztürk, Çamlıca, İstanbul, s. 3-20.

³⁸ Kaynakta bu isimler dağınık bir şekildedir. Bunları icmâ eden Nihal Atsız'dır. Şükrullah Efendi (2010), *Behcetü't Tevârih*, Haz. Hasan Almaz, Mostar, İstanbul, s.306.

³⁹ Yazıcızâde Ali (2014), *Selçuk-Nâme (Tıpkıbasım)*, Haz. Abdullah Bakır, Türk Tarih Kurumu, Ankara, s.5-6-10a-13b. Kaynakta oğuzların içtimai durumu gösterilmiştir. Bununla alakalı ayrıca bkz. A.Zeki Velidî Togan (1972), *Oğuz Destanı (Reşideddin Oğuznamesi, Tercüme ve Tahlili)*, Kayı Yay. İstanbul; M. Fahrettin Kırzioğlu (1952), *Dede-Korkut Oğuznameleri*, I. Kitap, Burhanettin Erenler Matbaası, İstanbul.

zikretmiştir. Ona göre Osmanlı silsilesi şu şekilde gelmiştir: “Osman Gazi İbn Ertuğrul Gazi ibn Süleyman Gazi ibn Kayaalp ibn Kızıl Buğa ibn Bayındır ibn Aykolug İbn Togar ibn Kaynutur ibn Sunkur ibn Bakıyı ibn Sugar ibn Toktemur ibn Basuk ibn Gök Alp ibn Oğuz ibn Karahan ibn Aykutluk ibn Tozak ibn Karahan ibn Baysub ibn Kamari ibn Kızıl Buğa ibn Baybus ibn Togar ibn Sevinç ibn Çarboga ibn Kurtulmuş ibn Karaca ibn Amudı ibn Karalu Oğlan ibn Süleyman Şah ibn Karahul ibn Korluga ibn Yantemur ibn Turtmuş ibn Çin ibn Maçin ibn Yafes ibn Nûh Nebî.”⁴⁰ Kaynakta Şükrullah Efendi ve diğerler kaynaklara nazaran daha fazla isim geçmektedir. Eserin hemen giriş kısmında bu silsileyi vermiş ve yazdığı bir çift mısradaki “Devrimde olanı defter ettim Oğuz’dan olan Gök Alp’e gittim.” demiştir. Ayrıca Osmanoğulları’nın menkıbelerini ve soylarını anlattığını beyan etmiştir.⁴¹ Bu kroniklerin silsile anlatıları diğer kaynaklarda da devam etmekte ve benzerlik göstermektedir. İbn-i Kemal⁴², Nâimâ⁴³, Hasan bin Mahmud Bayati⁴⁴, Oruç Beğ⁴⁵, Mehmed Neşri⁴⁶, Katib Çelebi⁴⁷, Mustafa Nuri Paşa⁴⁸ gibi kronik yazarlarının kaynaklarında Osmanlı ailesinin silsilesi küçük farklılıklar dışında tutarlılık göstermektedir. Lakin bu kaynakların güvenli olup olmadığı, konumuzun sorularına cevap verip veremediği hala tartışılıyor. Bu tartışmalar ile birlikte farklılıklara şüphe ile yaklaşmak gerekmektedir. Ama bu şüpheler ile Osmanoğulları’nın Kayı Boyu ile bağının kroniklere güvenememe sorunuyla reddedilmesi çok makul bir sonuç olarak görülmemelidir.

Osmanlı’nın kurulmuş olduğu Bitinya denilen bölge bugün bile sosyolojik ve antropolojik incelemelere tabi tutulsa oradaki Kayı varlığı gözler önüne serilebilir. Zira yapılan bölgesel çalışmalarda Bilecik, Eskişehir ve Kütahya civarında hala Kayıların etkin bir nüfus oranına

⁴⁰ Aşık Paşazade (H.1332), *Tevarih-İ Ali Osman*, Haz. Müze-i Hümayun Hafız Kâtib Muavini Ali Bey, Matbaai Amire, İstanbul, s. 2-3.; Aşık Paşazade (2014), *Tevarih-İ Ali Osman*, Haz. Kemal Yavuz, M. A. Yekta Saraç, Gökkubbe, İstanbul, s. 273.

⁴¹ Aşık Paşazade (H.1332), *Tevarih-İ Ali Osman*, s. 1-2.

⁴² İbn-i Kemal (1991), *Tevarih-İ Ali Osman*, Haz.Şerafettin Turan, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s.44-45.

⁴³ Nâimâ Mustafa Efendi (1967), *Nâimâ Tarihi*, Çev. Zuhuri Danışman, Zuhuri Danışman Yay., İstanbul, s.22.

⁴⁴ Hasan bin Mahmud Bayati (H.1331), *Câm-ı Cem Ayîn*, Ali Emîrî, Dersâdet Matbuası, eserin içerisinde şecere sırasıyla anlatılmaktadır.

⁴⁵ Oruç Beğ (2014), *Oruç Beğ Tarihi*, Haz. Necdet Öztürk, Bilge Kültür Sanat, İstanbul.

⁴⁶ Mevlânâ Mehmed Neşri (2013), *Cihannümâ (Osmanlı Tarihi 1288-1485)*, Haz. Necdet Öztürk, Bilge Kültür Sanat Yay., İstanbul, s. 7-8.

⁴⁷ Kâtip Çelebi (2009), *Fezleketü’l-Ahyâr fi’l-İlmi’t-Târih v’l-Ahbâr*, Haz. Seyyid Muhammed es-

Seyyid, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

⁴⁸ Mustafa Nuri Paşa (2014), *Netâyicü’l-Vukû’ât*, Haz. Yılmaz Kurt, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

sahip oldukları belirtilmiştir. Hatta Osmanlıların mensubu olduğu bilinen Karakeçililerin o topraklarda kimliklerini muhafaza ettikleri ve Osmanlı soyundan olduklarını anlattıkları bilinmelidir. Kaynaklarda genelde anlatılan Kayı Aşireti kavramıdır. Oysa şu var ki, Kayı bir aşiret değildir. O kısımlarda anlatılan Kayı Boyu'nun bir aşireti olsa gerek. Zira kroniklerde 400 çadırdan bahsedilmektedir. Oysa koskoca Kayı Boyu'nu bu kadarlık bir topluluk tek başına temsil edemez. Bugün coğrafyamızda Kayı'ya bağlı birçok Yörük aşireti mevcuttur. Bunlardan Sarıkeçililer, Karakeçililer, Haytalar, Honamlılar vb. obalardır. Burada Osmanoğulları'nın Kayı'dan öte Karakeçili kimliğini de göz ardı etmemek gerekir. Devletin kurulduğu coğrafyada var olan Kayıların olduğu bölge Karakeçililerin de coğrafyasıdır ve bugün Kayı bir kimlik olarak kullanılmıyorsa da Karakeçili bir kimlik olarak varlığını devam ettirmektedir. Bizlerin zaman zaman gerçekleştirdiği saha çalışmalarında Karakeçililerin Osmanlı soyundan olduklarını söyleyerek övünmekte ve dedelerinin bu nedenle diğer Yörük aşiretlere nazaran daha rahat göçtükleri ve devletin onlara kolaylık gösterdiklerini anlatmaktadırlar. Karakeçililerle ilgili yapılan bölgesel nitelikli nüfus çalışmalarından bazılarında çıkan sonuçlar ilgi çekicidir. Muharrem Bayar'ın Karakeçililerin nüfus hareketini gösteren çalışmasında elde ettiği verilerle hazırlanmış olduğu nüfus cetvellerinde Söğüt Kazası'nda 2170 kişi 368 hane Karakeçili olarak belirtilmiştir.⁴⁹ Yerel araştırmacılar İsmet Yücel Bilecik, Eskişehir, Bursa, Pazaryeri gibi bölgelerde birçok Karakeçili köyü tespit etmiştir.⁵⁰ Günümüzde her Eylül ayında Söğüt'te gerçekleşen Ertuğrul Gazi'yi Anma Şenlikleri Karakeçililer merkezli gerçekleşmektedir. Hatta bu etkinlikler Osmanlı döneminde de gerçekleştirilmekteydi. Her yılın Rebî'ülahir ayında resmi bir şekilde Karakeçililer Ertuğrul Gazi Türbesi'nde bazı dini etkinlikler gerçekleştirirlerdi.⁵¹ Mevzubahis olan bu etkinlikler ile alakalı Söğüt'te eski Osmanlı fotoğraflarını görebilmek mümkündür. Eski Söğüt Hamidiye İdadisi'nde bunlar sergilenmektedir. Yapılan arşiv çalışmalarında Karakeçililerin Kayı Boyuna mensupluğu açık bir durumdur.⁵² Osmanlıların da Kayıların Karakeçili Aşireti'nden olduğu da çok güçlü bir

⁴⁹ Muharrem Bayar (2004), *Karakeçili Yörük Aşiretinin Eskişehir'e İskânı*, Kişisel Bas. İstanbul, s.73.

⁵⁰ İsmet Yücel (2002), *Kayı Boyu Karakeçili Yörükleri Yarımca*, Kişisel Bas., Ankara, s.1.

⁵¹ Üçler Bulduk (1997), İdari ve Sosyal Açından Karakeçili Aşireti ve Yerleşmeleri, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, c. 19, sayı. 30, Ankara, s.38.

⁵² Bkz. Yusuf Halaçoğlu (2011), *Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler Oymaklar (1453-1650)*, Cilt III, Togan yay. İstanbul, s.1222-1228.; Cevdet Türkay (2005), *Başbakanlık Arşivlerine Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatlar*, İşaret Yay. İkinci Bas. İstanbul.

iddiadır. Bununla alakalı bir savaşta Ertuğrul Gazi'nin Alplerine vurun Karakeçililerim diye bağırdığı⁵³ ve Sultan II. Abdülhamid Han'ın kendisine Karakeçililerden müteşekkil bir muhafız birliği kurduğu bilinmektedir.⁵⁴ Hatta bizim Samsun Vezirköprü Özyörük Köyü 'de tespit ettiğimiz bir ailenin dedeleri bu muafız birliğinde çavuşluk yapmıştır. Toygar Ailesinden Süleyman Çavuş bu vazifeyi üstlenmiştir. Bu aile Karakeçili olup Cumhuriyetin kurulmasıyla şimdiki bölgelerine göçmüşlerdir.⁵⁵ Abdülhamit Han'ın kendi akrabalarımı dediği bu aşiretin üzerinde daha ehemmiyetli durulması bir zorunluluktur. Zira Oğuz ve Kayı eksenli gerçekleşen tartışmaya kuvvetli bir şekilde bu unsur da eklenebilir.

Bu sorun ile alakalı keskin ifadelerden kaçınmaya çalışsak da Osmanoğulları'nın Kayı ve Oğuzlara bağlılığı diğer iddialardan çok daha güçlüdür. Sadece kronikler yardımıyla değil coğrafi ve sosyolojik verilerin devreye sokulmasıyla da iddia kendini daha kuvvetli savunabilmektedir. Bu duruma örnek olarak Anadolu'daki konar-göçer Yörüklerle geçmişleri sorulduğunda tarihleriyle ilgili derin bilgiler ihraz edilebilmektedir. Misal olarak okuma-yazma bilmeyen 90 yaşındaki bir Yörük kocasına kim olduğu sorulduğunda sizlere boyunu, aşiretini ve Horasan bölgesinden geldiğini ifade edebilmektedir. Kısacası konar-göçerliğin sahip olduğu şifâî kültür içerisinde eskiye dayalı çok fazla belge niteliğinde unsur kalmasa da sözlü aktarımın çok kuvvetli olduğunu da unutmamak gerekir. Bu gün hala bu kimlikleri bünyesinde kullanan insanlar mevcuttur. Osmanlıların Kayı veya Karakeçili olduğunu anlayabilmek için illaki ulaşamadığımız 1300'lü yılların kaynaklarına gitmemize gerek yoktur.

Osmanlıların Kayı'ya bağlılığını ispat eden bir başka unsur ise XIV. yüzyılda basılan sikkelerdir. Bu sikkelerde özellikle Orhan Bey döneminde Kayı damgası bulunmaktadır. Günümüzde araştırmacılar tarafında ortaya konulan bu nümizmatik gerçeklikler bahsi geçen Kayı olgusunu iyice te'yd etmektedir. ⁵⁶ Osmanlıların Nûh Nebî'ye kadar aktarılan silsilelerinde yakın tarihli sayılabilecek bir unsur hayli tartışmalı bir durum meydana getirmektedir. Bu mesele Ertuğrul Gazi'nin babasının

⁵³ Osman Özkul (2007), "Karakeçili Aşireti Hakkında Yapılmış Bir Çalışma", *Anadolu'da Yörükler (Tarihi ve Sosyal İncelemeler)*, Phoenix, Ankara, s 202

⁵⁴ Erhan Afyoncu (2013), II. Abdülhamit'in Yatak Odasının Kapısında Karakeçili Yörükleri Yatardı, *Bugün Gazetesi*, 08 Aralık 2013, <http://www.bugun.com.tr/ikinci-abdulhamidin-yatak-odasinin-kapisinda-karakecili-yorukleri-yatardi-yazisi-888918> (25.01.2015); makalede II. Abdülhamit Han'ın sarayında görevlendirmek üzere Ertuğrul Gazi ile birlikte Söğüt'e gelmiş Karakeçililerden 200 kişilik bir süvari birliği kurduğundan bahsedilmiştir.

⁵⁵ Yakup Yılmaz (2015), "Samsun Yörükleri", *Geçmişten Günümüze Samsun/Canik ve Değerleri*, Canik Belediyesi Kültür Yay., Samsun

⁵⁶ Hakan Yılmaz (2009), "Osmanlı Hanedanı Oğuz Soyundan Kayı Boyundandır", *Hakikat Dergisi*, ekim, 2009, <http://www.hakikat.com/anabuay.html> (15..1.2015.)

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

kim olduğudur. Gerekli yargılara araştırmacılar kısmen varsalar da bu problemin üzerindeki cevşen aşılabilmiş değildir. Hatta kimileri Ertuğrul Gazi'nin varlığını bile tartışmaktadır fakat biz bunun üzerinde durmayacağız. Çünkü Ertuğrul Gazi'nin varlığı su götürmez bir gerçekliktir.⁵⁷ Őimdilik karşımıza Kayı Boyu meselesindeki gibi çok yönlü cevaplar çıkmasa da iki sonuç arasında doğruyu bulmaya çalışacağız. Konuya derinlemesine inildiğinde durum kısmen aydınlansa da yapbozun tüm parçaları bir araya gelememektedir. Zira Ertuğrul Gazi'nin atasının Süleyman Şah mı yoksa Gündüz Alp mi olduğuna konusu biraz daha muzlim bir şekildedir. Konunun aydınlanması için başvurduğumuz kronikler, menakıbnameler cevap için kafa karıştırıcı bir şekilde bizlere dönmektedir. Kroniklerin bir kısmında Gündüz Alp'in Ertuğrul Gazi'nin babası olduğuna aktarılrken birçoğunda da Süleyman Şah ismi zikredilmiştir. Bunlara örnek olarak Enverî⁵⁸, Ahmedî⁵⁹ ve Karamanî Mehmed Pařa⁶⁰ Gündüz Alp; Aşıkpaşazade, Oruç Bey, Neşri, Şükrullah Efendi, Elvan Çelebi⁶¹ Osmanoğlularının tarihini anlattıklarında ya silsile şemalarında ya da Kayıların Anadolu'ya geçiş hikâyelerinde Süleyman Şah'ı anlatmışlardır. İlginç olan bir şey var ki oda Gündüz Alp ile ilgili bu şekilde bir hikâyenin olmayışdır. Sadece Süleyman Şah bir öykünün de kahramanı durumundadır. Ayrıca yerli kroniklerin bir kısmında bahsedilen Gündüzalp'ten Yunanlı tarihçi Chalkondyles te bahsetmektedir. Eserinde Ertuğrul Gazi'den ve babası Gündüzalp'ten “Dulzapes” olarak söz etmektedir. 1662 yılında Paris'te yapılan baskısında Osmanlıların Oğuzlar ile ilgili bağlantısını ve Gündüzalp'in Ertuğrul Gazi'nin babası olduğuna belirtmiştir.⁶²

⁵⁷ Bununla ilgili Osman Gazi döneminde basılan bir sikkede “Osman bin Ertuğrul” yazmaktadır ve ayrıca kroniklerin hepsinde Ertuğrul Gazi'den bahsedilir. Sikkeler için bkz. İbrahim Artuk (1980), “Osmanlı Beyliği'nin Kurucusu Osman Gazi'ye Ait Sikke”, *Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi: 1071-1920*, Ankara, s. 28-29; Rudi Paul Lindner (2010), *Explorations in Ottoman Prehistory*, s.18.

⁵⁸ Enverî (2012), *Dütürnâme-i Enverî*, s. 19.

⁵⁹ Ahmedî (1983), *İskender-Nâme*, s. 65b.

⁶⁰ İbn-i Kemal (1991), *Tevarih-İ Ali Osman*, s. 44.İbn-i Kemal'in kendi görüşü Süleyman Şah olduğudur. Lakin eserinde Karamanî Mehmed Paşa'nın Gündüz Alp'i gösterdiği şecereye de yer vermiştir.

⁶¹ Elvan Çelebi Menakıbnamesinde Süleyman Şah ve devrin alimlerinden Şeyh Edebalı'dan söz etmiştir. Bu ikisinin de Baba İshak'ın müritlerinden olduğuna iletmiştir. Lakin bu Süleyman Şah'ın Kutalmışoğlu olup olmadığı belli değildir. Elvan Çelebi (1984), *Menaâkıbü'l-Kudsıyye Fî Menâsıbü'l-Ünsıyye*, Haz. İsmail E. Erünsal, A. Yaşar Ocak, Edebiyat Fakültesi Mat., İstanbul, s. 33

⁶² Laonikon Chalkondyles (1662), *Histoire generale des turcs, contenant l'histoire de Chalcondyle*, c.I, Çev. Balsie de Urgenaire, Bas. chez Augustin Courbé dans la petite salle du palais a la palme, Paris, s.6.

Süleyman Şah ile ilgili kroniklerde Mahan şehrinin padişahu olduğu ve büyük bir Tatar grubuyla (Oruç Bey'de bu sayı 50.000'dir.) Anadolu'ya geldiği ve buralarda birçok gazalar ettiği ve ayrıca Halep civarına geldiklerinde Süleyman Şah'ın at tepmesi sonucu Fırat Nehrine düşüp boğulduğu aktarılır. Daha sonrasında ise o civardaki Ca'ber Kalesinin önüne defnedildiği söylenir⁶³. Süleyman Şah'ın aktarılan bu kıssası bizlere doğrudan Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ı hatırlatmaktadır. Keza günümüzün konuyla alakalı birçok araştırmacısı da bu görüştedir. Peki, Süleyman Şah'ın olmadığını düşündüğümüzde cevabın Gündüz Alp olduğundan emin olabilir miyiz? Ya da Süleyman Şah'ın aslında anlatılan o kıssalardaki gibi bir yaşamı olmadığı ihtimali var mıdır? Birkaç kaynakta bahsedilen Gündüz Alp'in bir çok kronikte Süleyman Şah'ın oğlu Ertuğrul Gazi'nin kardeşi gibi gösterilmesi isimlerde bir karışıklık oluşmuş olabileceğini de ortaya koymaktadır. Süleyman Şah'tan vazgeçip Gündüz Alp'e yöneldiğimiz vakit elimizde birkaç kronikten ve Süleyman Şah kıssasının doğru olamayacağını varsaymaktan başka ne var? Lindner'in arka yüzünü okuyamadığım dediği İbrahim Artuk'un 1980 yılında ortaya atmış olduğu bir Osman Gazi sikkesi bizlerin ilerlemesine yardımcı olabilir (Foto:2-Foto:3⁶⁴). Zira Hakikat Dergisi'nde Hakan Yılmaz bu sikkenin arka tarafında "Ertuğrul bin Gündüz Alp" yazdığını izah etmiştir.⁶⁵ Ön kısmında "Osman bin Ertuğrul" yazan bu sikke İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndedir.⁶⁶ Bu verilerle birlikte Süleyman Şah olasılığı daha düşük bir seviyeye gerilemiştir. Zaten anlatılara göre olma ihtimali zayıf olan bu olasılık bizleri Gündüz Alp'e yönlendirmeye mecbur etmiştir. Sonuçta bu verilerden yola çıkarak genelden özele doğru Osmanoğulları'nın soy kaynakları Oğuz-Kayı Boyu-Karakeçili Aşireti ve Gündüzalp'e dayanmaktadır. Evvelin ve günümüzün elde olan verileri bu sonucu elde etmemizi sağlıyor. Lakin ahirin bizlere ne sunacağı, getireceği yeniliklerle

⁶³ Oruç Beğ (2014), *Oruç Beğ Tarihi*, s.5-6.; Aşık Paşazade (H.1332), *Tevarih-İ Ali Osman*, s.3.; Mevlânâ Mehmed Neşri (2013), *Cihannümâ (Osmanlı Tarihi 1288-1485)*, s. 29-30.; ayrıca Gündüz Alp'in Ankara-Beypazarı-Hırkatepe Köyü'nde bir türbesi olduğu bilinmektedir. Ona ait olduğu sanılan türbe köy halkı tarafından korunup bakılmaktadır. Bkz.

<http://www.gazigunduzalp.com/hirkatepekoyu.htm> (15.01.2015); Ayrıca bkz. Yavuz Bahadıroğlu (2011), *Osman Bey*, Nesil Yay., İstanbul, s.16.

⁶⁴ İbrahim Artuk (1980), "Osmanlı Beyliği'nin Kurucusu Osman Gazi'ye Ait Sikke". Burada verilen fotoğraflarda ve yazılarda sikkenin üzerinde bulunan yazılar ve okunmayan bir alan bulunmaktadır. Bu alan daha sonra araştırmacılar tarafından okunmuştur.

⁶⁵ Hakan Yılmaz, "Osman Gazi'nin Bastırdığı Sikkeler ve Ona Atfedilen Yeni Bir Sikke hakkında", *Hakikat Dergisi*, Nisan 2011, <http://www.hakikat.com/anabuay.html> (11.01.2015)

⁶⁶ Ayrıca İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen Osmanlı sikkelerini ve içerikleri için bkz. İbrahim Artuk, Cevriye Artuk (1974), *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslâmî Sikkeler Kataloğu*, c.II, Milli Eğitim Bas., İstanbul. Bu kaynakta Orhan Bey'den başlayarak sikkeler açıklamalarıyla gösterilmiştir.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

ulaşılan sonuçları değiştirip değiştirmeyeceğini derinlemesine yapılacak tarih, nümizmatik, arkeolojik ve benzeri ilimlerin çabaları gösterecektir.

3.2. Osmanlı Devletinin Kuruluşuna Yönelik Görüşler (Aşiret ve Gaza Olguları)

Kayıların Anadolu'ya ne şekilde ve ne zaman geldikleri kronik eserlerde anlatılmakta ve günümüz tarihçileri tarafından yorumlanmaktadır. Kimi Moğol baskısıyla birlikte Mahan'dan göç kaldırdıklarını, kimiye Anadolu'ya başlayan Türk akınlarıyla zaten önceden geldiklerini savunur. Kroniklerde anlatılan klasik söylemlerde Cengiz Han'ın hurucuna mukabil Süleyman Şah ve ona tabi olanlar Mahan'dan çıkıp Anadolu'ya gelirler. O zamanlar Selçukluların başında Alâeddin Keyhüsrev bulunmaktadır. Süleyman Şah Erzurum ve Erzincan'da birkaç yıl kaldıktan sonra yönünü Halep'e çevirdi ve daha sonra Fırat Nehri'ne düşerek boğulup öldü. Ondan geriye Sungur Tekin, Ertuğrul, Gündoğdu, ve Dünder adında dört oğlu kaldı. Ardından Ertuğrul ve kardeşi Dünder 400 yüz çadır ile Pasin ovasına göçtü. Akabinde Ankara civarındaki Karacadağ'a gittiler. Daha sonra Sultan Alaattin'e Tatarlarla yaptıkları bir savaşta yardım edip Sultanın dostluğunu kazandılar. Sultan da daha sonra Ertuğrul'a Söğüt ve Domaniç'i yurt olarak verdi.⁶⁷ Bu hikâyenin gerçekliği çok inandırıcı gelmese de gösterdiği bir sonuç var ki oda Oğuzların konar-göçer yapısına bağlı bir aşiret olgusudur. Yurt arayışı ve yaylak-kışlak için habire göçmek durumunda olmaları onların bir Türkmen aşireti olma özelliğini ortaya koymaktadır. Bu bahsi geçen özellik ile ilgili Köprülü Kayıların çok önceleri Anadolu'ya geldiğini ve hatta Artukluların kuruluşunda rol oynadıklarını söylemektedir. Ona göre Kayıların 1200'lü yılların başında Küçük Asya'ya giriş yaptıkları doğru değildir. Bu sebeple Z. Velidî Togan ve Osmanoğlularının Kayı olmadığını savunanları sert bir şekilde eleştirmiştir. Ama devletin kurulmadan önce etnik bir merkez üzerinde teşkilatlandığını ama kuruluşta bu teşkilatın geri planda kaldığını belirtmiştir.⁶⁸ Devletin kuruluşundaki etkenin aşiret olgusu olmadığını diğer birçok âlimde anlatmıştır. İnalçık, Witek ve Lindner gibi akademisyenler bu konuda devletin gazilik özelliğini ön plana çıkarmışlardır. Kuruluşta Osman Gazi'nin yanına sonradan katılan gazilerin devletin kurulmasındaki payının çok büyük olduğu

⁶⁷ Bu özetlenmiş anlatım kroniklerin birçoğunda geçmektedir. Gerçekliği akademisyenler tarafından tartışılmaktadır. Bkz. Oruç Beğ (2014), *Oruç Beğ Tarihi*, s.29-30.

⁶⁸ Fuat Köprülü (1943), "Osmanlı İmparatorluğu'nun Etnik Menşei Mes'eleleri", s. 229-303.

anlaşılmaktadır. Ayrıca Anadolu'da mevcut durumda bulunan Ahi yapılanmasının devletin kuruluşunda tesirinin etkili olduğu ve teşkilatlanmada kullanıldıkları anlatılmaktadır. Özellikle Gisse⁶⁹ ve Uzunçarşılı bu konu hakkında fikir beyan etmişlerdir. Nitekim bir Ahi üyesi olan Şeyh Edebali'nin kızıyla evlenen Osman Gazi ve onun Edebali'yle ilişkisi bu etkiyi ortaya koymaktadır.⁷⁰

Ahmedî ve Aşıkpaşazade gibi âlimlerin eserlerinde Osmanlı'nın ilk yıllarının anlatıldığı alanlarda çok fazla gazi ve gazilik kavramı kullanılmıştır. Osman Gazi Söğüt'e geldikten ve özellikle obasının başına geçince karizmatik ve savaşçı kimliğinin yardımıyla yanına çevreden birçok alp ve savaşçı toplandı. Aykut Alp, Turgut Alp, Konur Alp, Hasan Alp, Akçakoca, Samsa Çavuş, Köse Mihal gibi sonradan yanına katılan savaşçılardan oldukça yararlandı. O yıllarda Bizans sınırında en atik uç beyi Osman Gazi'ydi.⁷¹

Aşıkpaşazade kroniğinde Osman Gazi'nin Sultan Alaaddin'in ona hediye gönderdiği sırada ayağa kalkıp nevbet vurdurması anlatılır. Nebbet vurulması sırasında ayağa kalkılması Osmanlı Padişahları için devamlı yapılan bir ritüel haline gelmiştir. Bunun sebebini ise Aşıkpaşazade Osman Bey'in Gazi olmasından ötürü olduğunu anlatmıştır. Nebbet vurulması demek gazaya hazır olunması gerektiği anlamındadır. Padişahlar da gazaya hazır olduklarını gösterebilmek için ayağa kalkarlar.⁷²

Pachineres de devri aydınlatan eserinde Osman Gazi'nin ona destek veren gazilerle birlikte Bafeus Savaşı'na çıktığını söyler.⁷³ Bu savaş ve devletin kuruluşunu Wittek kabile bağlarıyla değil başka bir temelde sağlandığını anlatır. Bu gazilerin etkinliğinin bir sonucudur. Kendisine lider olarak Osman Gazi'yi seçen savaşçılar onun gücünü günbegün arttırmışlardır. Bu yapıyla birlikte de Osman Gazi ve sonrasındaki Orhan Gazi bu unvanı kullanmışlardır. 1337'de Bursa'da yapılan bir caminin kitabesinde "Sultan, Gaziler sultanının oğlu, Gazi, Gazinin oğlu" gibi deyişler mevcuttur.⁷⁴ Wittek'in aktardığı bu kitabe bu gün Bursa'da Şehadet Cami'sinde

⁶⁹ Fuad Köprülü (1984), *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, s.1.

⁷⁰ İsmail hakkı Uzunçarşılı (1988), *Osmanlı Tarihi*, s.102.

⁷¹ Halil İnalcık, "Tarih: Sadece tarihten İbarettir midir?", s.44-48.; bazı kaynaklarda Osman Gazi ve oğlu Orhan Gazi'nin sadece Hristiyanlar ile değil aynı zamanda Moğol Emirleriyle de savaştıklarını ama dönemin kaynaklarının bunların hepsini tekfur olarak gösterdiğini ve Moğollardan çok fazla bahsetmek istemediklerini aktarmışlardır. Bkz. Irène Beldiceanu-Steinherr (2002), "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunun İncelenmesinde Tahrir Defterlerinin Önemi" *XII. Türk Tarih Kongresi*, 4-8 Ekim 1999, C. III, Kısım III, Ankara, s.7.

⁷² Aşık Paşazade (H.1332), *Tevarih-İ Ali Osman*, s.10.

⁷³ Georges Pachymeres (2009), *Bizanslı Gözüyle Türkler*, Çev. İlcan Bihter Barlas, İlgü Kültür Sanat Yay., İstanbul, s.62-63. Dipnotu tamamla.????

⁷⁴ Paul Wittek (1985), *Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu*, s. 26.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İkilemler Yakup YILMAZ

bulunmaktadır. Lindner de Wittek'e kutsal savaş adlandırmasıyla destek vermektedir. O da gayrimüslimlerle yapılan savaşlarda Müslüman savaşçıların Osman Gazi etrafında kümелendiğini, kuruluşta Osmanoğulları'nın göçebelere karşı bir eğilimler varken daha sonra bu ilgilerinin yok olduğunu anlatmıştır.⁷⁵

Kroniklerde üzerinde özellikle durulan gazilik unsuru ve gazilik unvanının yanında araştırmacıların yapmış olduğu çalışmalar devletin temelini neye dayandığı konusunda tutarlılık göstermektedir. Osmanoğullarının başlangıçta var olan göçebe ve aşiret kültürün etkinliği daha sonra yerini gaza ve kutsal savaş anlayışına, gazilik ve gazilerin etkinliğine bırakmıştır. Bu gaziler devlet kurumlarında iyi yerlere gelmişler ve Osman Gazi'ye yoldaş olmuşlardır. Kısacası devletin başlangıcı aşiret geleneğiyle kurulmuş fakat gelişimi ve teşkilatlanması yerleşik halk ve gazilerin etkisiyle meydana gelmiştir.

3.3-Kuruluş Tarihi İkilemi

Osmanlı Devleti'nin kuruluş yılı hususunda bir ikilem yaşanmaktadır. Zira tarih alimleri bu konuda iki sonuç arasında ikiye ayrılmıştır. Birinci sonuç Sultan Alâeddin'in Osman Bey'e beylik alametleri göndermesiyle başlayan devletleşme sürecinin gerçekleştiği 1299 yılıdır. Diğeri ise Bizans ile gerçekleşen Koyunhisar (Bafeus) Savaşıdır. Bu savaşın kazanıldığı tarih 1302'dir. Böylece devletin kuruluşuna ilişkin Söğüt'te 1299 ve Yalova'da 1302 seçimleri arasında tartışmalar süregelmiştir.

Kroniklerde ve bazı tetkik eserlerde devletin doğuşu 1299 olarak geçer. Burada mevzubahis olan olaylar Sultan Alaattin'in Osman Bey'e beylik alametleri göndermesi ve Osman Bey'in Karacahisarı fethetmesiyle beraber kendisinin de Han olduğunu dile getirmesidir. Aşıkpaşazade'de, Oruç Beğ'de ve daha birçok Osmanlı kaynağında bu durum zikrolunur. Aşıkpaşazade'nin aktardığına göre Karacahisar'ın Osman Gazi tarafından fethedilmesinden belli bir zaman sonra halk ondan bir kadı ve Cuma namazını da kıldırarak birini isterler. Osman Gazi'nin aklından geçen kişi de Tursun Fakih⁷⁶dir. Tursun Fakih Osman Gazi'ye bu durumu Selçuklu Sultanına iletilmesi gerektiğini söyleyince Osman Gazi de bu şehri bizzat kendisinin aldığını, Sultanın ona yardımcı olmadığını, Ona Sultanlık veren

⁷⁵ Rudi Paul Lindner (2000), , *Ortaçağ Anadolu'sunda Göçebeler ve Osmanlılar*, s. 19.

⁷⁶ Fakih, İslam ilimlerinde ve İslam hukukunda ilim yapmış kişilerdir. Osmanlı'nın kuruluş dönemlerinde bu fakihler teşkilatlanma ve örgütlenmede çok önemli yer tutmuşlardır. Bkz. Halil İncılık (2011), *Devlet-i Aliyye (Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar I)*, 49.Baskı, Türkiye İş Bankası Yay., İstanbul, s.34.

Allah'ın ona da Hanlık verdiğini, O Selçuklu soyundanım derse ben de Gök Alp oğluyum diyerek bağımsız hareket ettiğini göstermiştir. Ayrıca bu sözlerin ardından Tursun Fakih kadı olmuş ve ayrıca Karacahisar'da Cuma namazını kıldırıp hutbe okumuştur. Burada bahsedilen tarih hicretin 699'udur. Bu da 1299 ya da 1300'lere denk gelmektedir.⁷⁷

Osmanlı kroniklerinde geçen bu olaylar ve anlatılanların yanında Bizans Tarihçisi ve dönemin kaynağına sahip olan Pachimeres, Osmanlılar ve Bizans arasında zuhur eden Koyunhisar (Bafeus) Savaşı'nın anlatımında Türklerin Bizanslıları yenmesinin tüm kötülüklerin başlangıcı olduğunu anlatmıştır. O da 1302 tarihini Bizans tarafından bir dönüm noktası olarak görüldüğünü anlatmaya çalışmıştır.⁷⁸

Bu dönüm noktasının yani Osmanlıların bir savaşta bir imparatorluğu yenmesi bir kırılma anı olarak görülmüş ve devletin kuruluş tarihinin 1302 olarak zikredilmesini sağlamıştır. Bu olayın devletin başlangıç yılı olduğunu kabul eden bir çok âlim bulunmaktadır. Bunlardan Halil İnalçık 27 Temmuz 1302 tarihinin Osmanlı devletinin kuruluşu olduğunu ve meydana gelen Koyunhisar Zaferi'nin Osman Gazi üzerinde çok büyük tesirler meydana getirdiğini ve onun karizmatik bir lidere bürünmesine yol açtığını açıklamıştır. Bu şekilde Osman Gazi bir hanedan kurucusu olma durumuna erişmiştir. 1306 yılına kadar olan Bizans tarihini ve özellikle içerisinde bulunduğu İmparatorluğun mümhezimliğini anlatan Pachimeres İnalçık'ın bu konuda en büyük destekçilerinden olmuştur.⁷⁹ Yine Feridun Emecen de benzer görüşler ile İnalçık'a katkı vermektedir. O da Bafeus Savaşı'nın bir başlangıç olduğunu izah etmektedir.⁸⁰

Bazı Osmanlı Kroniklerinde de Koyunhisar Muharebesi'nin ardından Osmanlı'nın istiklal bulduğunu anlatılmaktadır. Bunlardan Mehmed Neşrî adını vermeden anlattığı Koyunhisar Savaşı'nın akabinde Karacahisar'da hutbe okutulduğunu aktarır. Ancak Osman Gazi'nin daha önce istiklal bulduğunu ama basılan sikkelerin ve hutbenin Sultan Alâeddin adına gerçekleştirildiğinden bahseder. Koyunhisar Zaferi'nden sonra Alâeddin vefat edince yerine geçecek oğlu da olmayınca hutbe Osman Gazi adına okutulur.⁸¹

⁷⁷ Aşık Paşazade (H.1332), *Tevarih-İ Ali Osman*, s.17-19; Benzer anlatım için bkz; İbn-i Kemal (1991), *Tevarih-İ Ali Osman*, s.112.

⁷⁸ Georges Pachymeres (2009), *Bizanslı Gözüyle Türkler* s. 62-63.

⁷⁹ Halil İnalçık, "Tarih: Sadece tarihten İbaret midir? *Kuruluş*, s.64-65.

⁸⁰ Feridun Emecen, "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşundan Fetret Devrine" *Türkler*, s.22-23.

⁸¹ Mevlânâ Mehmed Neşrî (2013), *Cihannümâ (Osmanlı Tarihi 1288-1485)*, s.46-47.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler Yakup YILMAZ

Osmanlı Devleti'nin kuruluşunun 1302 tarihi olduğu Aldo Gllotta⁸², Halil İnalçık, Feridun Emecen gibi araştırmacılar tarafından kabul edilirken; Ahmet ŐimŐirgil⁸³ve İsmail Hakkı UzunçarŐılı⁸⁴ gibi akademisyenler 1299 tarihinin devletin başlangıcı olduğunu kabul görürler. Bunlardan Uzunçarşılı 1299 tarihinde İlhanlılara karşı yapılmış olan Sulamış İsyanı sonrasında Sultan Alâeddin'in kaçtığını ve devletin başıboş kaldığını anlatmıştır. Bu durum üzerine üstünde bir hükmedici bulunmayan Osman Gazi kendisini bağımsız bir durum içerisinde bulmuştur. Zira Selçuklu Devleti işlevselliğini kaybetmiştir.⁸⁵

Günümüzde daha çok kabul gören tarih 1302 olsa da Osman Bey'in daha öncesinde de serbest bir şekilde hareket ettiği görülebilir. Osmanlı devletinin birçok devletin kuruluşunda rol oynayan bir anlaşma veya bir bildirge neticesinde kurulmadığı bilinmektedir.⁸⁶ Ve ayrıca yapılan bir savaş sonrasında bağımsızlık kazanma gibi bir durum da söz konusu değildir. Bu ahval içerisinde araştırmacıların elinden gelenler kroniklerdeki bilgileri süzmek ve Osman Gazi'nin hangi olaydan sonra bir devlet başkanı gibi hareket ettiğini tespit edebilmektir. Beyliğin hangi dönemlerden sonra devlet emareleri gösterdiği konularına ayrıntılı şekilde değinmek gereklidir. Zira mevzubahis iki sonuç da kişisel görüş nezdinden kurtulamayacaktır.

Sonuç

Ulaşabilinen tüm kaynakların sonucunda elde edilen madeni cürufundan ayırarak değerli cevherini ortaya koymaya çalıştık. Araştırma yaparken torbaya koyulan tüm tezler, iddialar, kronik anlatımları ortaya konulmuş; tutarlılık ve karşıtlıklarıyla ayrıştırılarak incelemeye tabi tutulmuştur. Bunların mukayesesiyle hâsil olan sonuçlar şöyledir:

- Osmanoğulları Oğuzların Kayı boyuna bağlı bir aşiretin beyleridirler. Bu aşiret günümüzde de varlığını sürdüren Karakeililerdir. Onların gayrimüslim yahut Moğol oldukları iddiası gerçeklikle çok örtüşmemektedir.

⁸² Aldo Gallotta (1997), "Oğuz Efsanesi" ve Osmanlı Devletinin Kökenleri: Bir İnceleme" *Osmanlı Beyliği*, s.61

⁸³ Ahmet Şimşirgil (2014), *Kayı-I*, s. 31.

⁸⁴ İsmail Hakkı Uzunçarşılı (1988), *Osmanlı Tarihi*, c.I, s.104.

⁸⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı (1988), *Osmanlı Tarihi*, c.I, s.104.

⁸⁶ Hasan Soyğüzel, "Metodoloji: Bilinmezlik Mağarasının Haritası", *Kuruluş*, s.38.

- Devletin kuruluş aşamasında aşiret bireyleri ve gaziler etkinken ilerleyen dönemlerde ve teşkilatlanma aşamasında özellikle aşiret unsurları etkisini yitirmiştir. Ahiler, gaziler, abdallar ve yeni katılan unsurlar etkili olmaya başlamışlardır.
- Başlangıçta konar-göçer bir yapıda olan beylik daha sonra iyice teşkilatlı bir hale gelip şehirleşecek ve aslı olan bu göçebe unsurlardan uzaklaşacaktır.
- Bazı kaynaklarda Ertuğrul Bey'in babası olarak gösterilen Süleyman Şah karakterinin aslında Selçukluları kuran Kutalmışoğlu Süleyman Şah olabileceği ve bunun sonucunda diğer seçenek olan Gündüzalp'in Ertuğrul Gazi'nin babası olma ihtimalinin çok daha fazla olduğu anlaşılmıştır.
- Devletin kuruluşunda aşiret mi yoksa gaza unsurunun mu daha etkili olduğu sorusu da aslında her ikisinin varlığının kabul edilmesiyle cevaplanabilmektedir. En başlarda aşiret unsurlarının etkinliği çokken özellikle Osman Beyin karizmasının ve liderlik özelliklerinin artmasıyla etrafına toplanan alp ve nökerler ile gaza unsuru daha etkili olmaya başlamıştır.
- Sonucun en zor konulabilecek ikilemlerden bir tanesi olan devletin kuruluş zamanı çok net olarak ortaya konulamamakta ama günümüz araştırmacıları 1302 olarak tahminlerde bulunmaktadır. Lakin 1299 senesi de hala reddü-merc edilebilmiş değildir.

KAYNAKÇA

ACUN, Fatma (1997), "İlk Osmanlılara Dair", *Kebikeç*, yıl 5, Sayı 10, Haz. Ahmet Yüksel, Kebikeç Yay., Ankara, ss.59-73.

AFYONCU, Erhan (2013), "II. Abdülhamit'in Yatak Odasının Kapısında Krakeçili Yörükleri Yatardı", *Bugün Gazetesi*, 08 Aralık 2013, <http://www.bugun.com.tr/ikinci-abdulhamidin-yatak-odasinin-kapisinda-karakecili-yorukleri-yatardi-yazisi-888918> (25.01.2015)

AHMEDÎ (1983), *İskender-Nâme*, Haz. İsmail Ünver, Türk Dil Kurmu Yay., Ankara.

AKDAĞ, Mustafa (1949), Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu ve İnkişafı Devrinde Türkiye'nin İktisadi Vaziyeti, *Belleten*, C. XIII., Sayı:50, T.T.K. Basımevi, Ankara, ss.497-568.

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

- ARTUK, İbrahim (1980), “Osmanlı Beyliği'nin Kurucusu Osman Gazi'ye Ait Sikke”, *Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi: 1071-1920*, Ankara. Ss. 27-31.
- ARTUK, İbrahim, ARTUK, Cevriye (1974), *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslâmî Sikkeler Kataloğu*, c.II, Milli Eğitim Bas., İstanbul.
- AŞIK PAŞAZADE (2014), *Tevarih-İ Alî Osman*, Haz. Kemal Yavuz, M. A. Yekta Saraç, Gökkuşbe, İstanbul
- AŞIK PAŞAZADE (H.1332), *Tevarih-İ Alî Osman*, Haz. Müze-i Hümayun Hafız Kâtib Muavini Ali Bey, Matbaai Amire, İstanbul.
- BAHADIROĞLU, Yavuz (2011), *Osman Bey*, Nesil Yay., İstanbul
- BAYAR, Muharrem (2004), *Karakeçili Yörük Aşiretinin Eskişehir'e İskânı*, Kişisel Bas. İstanbul.
- BAYATİ, Hasan bin Mahmud (H.1331), *Câm-ı Cem Ayîn*, Alî Emîrî, Dersâdet Matbuası
- BULDUK, Üçler (1999), Osmanlı Beyliği'nin oluşumunda Oğuz-Türkmen Geleneğinin Yeri, *Osmanlı*, c.I. Edi. Güler Eren, Yeni Türkiye Yay., Ankara, ss.161-166.
- CHALKONDYLES, *Laonikon (1662), Histoire generale des turcs, contenant l'histoire de Chalcondyle*, c.I, Çev. Balsie de Urgenaire, Bas. chez Augustin Courbé dans la petite salle du palais a la palme, Paris
- ÇELEBİ, Elvan (1984), *Menaâkıbü'l-Kudsiyye Fî Menâsıbü'l-Ünsiyye*, Haz. İsmail E. Erünsal, A. Yaşar Ocak, Edebiyat Fakültesi Mat., İstanbul.
- ÇELEBİ, Kâtip (2009), *Fezleketü akvâli'l-Ahyâr fi'İlmi't-Târîh v'l-Ahbâr*, Haz. Seyyid Muhammed es-Seyyid, Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- DEMİRCİ, Süleyman, “Erken Dönem Osmanlı Tarihi “Kara Bir Delik / A Blcak Hola” Mi?” Osmanlı Devletinin Kuruluşu “Gazi / Gaza” İdeolojisi İle İlgili Tartışmalar” *Journal of History Studies*, V.5/1, Edi. Osman Köse, ss.89-100.
- EMECEN, Feridun “Osmanlı Devleti'nin Kuruluşundan Fetret Devrine” *Türkler*, IX, Yeni Türkiye Yay. Ankara, ss.15-32.

- ENVERÎ (2012), *Dütûrnâme-i Enverî*, Haz. Necdet Öztürk, Çamlıca, İstanbul.
- ERDAL, İbrahim (2008), “Cumhuriyet Döneminde Yörüklerin İskânı Konusu”, *Osmanlıdan Cumhuriyete Yörükler ve Türkmenler*, Edî: H. Beşirli, İ. Erdal, Phoenix Yay. Ankara
- GALLOTTA, Aldo (1997), “Oğuz Efsanesi” ve Osmanlı Devletinin Kökenleri: Bir İnceleme” *Osmanlı Beyliği*, Edî. Elizabeth A. Zachariadou, Çev. G. Çağalı Güven, İsmail Yerguz, Tülin Altınova, Tarih Vakfı Yurt Yay., ss.41-61.
- GİBBONS, Herbert Adams (1916), *The Foundation of the Ottaman Empire*, The Century Co., New York
- HALAÇOĞLU, Yusuf (2011), *Anadolu’da Aşiretler, Cemaatler Oymaklar (1453-1650)*, Cilt III, Togan yay. İstanbul.
- HEYWOOD, (Colin J. 1999), “Osmanlı Devleti’nin Kuruluş Problemi: Yeni Hipotez Hakkında Bazı Düşünceler”, *Osmanlı*, c.I., Edî. Güler Eren, Yeni Türkiye Yay., Ankara, ss. 137-145.
- <http://www.gazigunduzalp.com/hirkatepekoyu.htm> (15.01.2015)
- İBN-İ KEMAL (1991), *Tevarih-İ Alî Osman*, Haz.Şerafettin Turan, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- İMBER, Colin (1997), “Osman Gazi Efsanesi”, *Osmanlı Beyliği*, Edî. Elizabeth A. Zachariadou, Çev. G. Çağalı Güven, İsmail Yerguz, Tülin Altınova, Tarih Vakfı Yurt Yay., ss.68-77.
- İNALCIK, Halil (2011), *Devlet-i Aliyye (Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar I)*, 49.Baskı, Türkiye İş Bankası Yay., İstanbul
- İNALCIK, Halil “Tarih: Sadece Tarihten İbaret midir?” *Kuruluş*, Edî. Elif Ayla, Hayy Kitap, 2. Bas., İstanbul, ss.41-66.
- JORGA Nicolae, (2005), *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, c.I, Çev. Kemal Beydili, Nilüfer Epçeli, Yeditepe Yay., İstanbul
- KILIÇBAY, Mehmet Ali (2004), “Osmanlı Kuruluşunun Efsanevi Yanı”, *Efsaneler ve Gerçekler, (Panel Bildirileri)*, İmge Kitabevi, 2. Bas., Ankara, ss.25-33.
- KIRZIOĞLU, M. Fahrettin (1952), *Dede-Korkut Oğuznameleri*, I. Kitap, Burhanettin Erenler Matbaası, İstanbul.
- KOCA, Salim (2002), “Anadolu Türk Beylikleri”, *Türkler*, VI,

Osmanlıların Kuruluşuna Dair İnkilemler
Yakup YILMAZ

- Yeni Türkiye Yay. Ankara, ss. 703-755
- KÖPRÜLÜ, Fuad (1984), *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, Tarih Kurumu Basımevi, Ankara
- KÖPRÜLÜ, M. Fuat (1943), "Osmanlı İmparatorluğu'nun Etnik Menşei Mes'eleleri" *Belleten*, c.7, s.28, Türk Tarih Kurumu, Ankara, ss.219-313.
- KÖPRÜLÜ, O. Fuat (1999), "Osmanlı Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesindeki İtici Güçler", *Osmanlı*, c.I., Edi. Güler Eren, Yeni Türkiye Yay., Ankara, ss.153-162.
- LİNDNER, Rudi Paul (2000), *Ortaçağ Anadolu'sunda Göçebeler ve Osmanlılar*, Çev. Müfit Günay, İmge Kitabevi, Ankara
- LİNDNER, Rudi Paul (1999), "Selçuklular, Moğollar ve Osmanlılar Arasında", *Osmanlı*, c.I., Edi. Güler Eren, Yeni Türkiye Yay., Ankara, ss.146-152.
- LİNDNER, Rudi Paul (2010), *Explorations in Ottoman Prehistory*, V.4., The University of Michigan Press, United State of America
- BULDUK, Üçler (1997), İdari ve Sosyal Açından Karakeçili Aşireti ve Yerleşmeleri, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, c. 19, sayı. 30, Ankara , ss.37-52.
- MAHMÛD EL-KÂŞGARÎ (2007), *Dîvânü Lugât'it Türk*, Haz. S. Tuba Yurtsever, Seçkin Erdi, Kabalcı Yay.,İstanbul
- MERÇİL, Erdoğan (1997), *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, T.T.K., 3. Bas. Ankara
- MİCHAEL, Psellos (2014), *Mikhail Psellos'un Khronographia'sı*, Haz. Işın Demirkent, Türk Tarih Kurumu, Ankara
- MUSTAFA NURİ PAŞA (2014), *Netâyicü'l-Vukû'ât*, Haz. Yılmaz Kurt, Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- NÂİMÂ MUSTAFA EFENDİ (1967), *Nâimâ Tarihî*, Çev. Zuhuri Danışman, Zuhuri Danışman Yay., İstanbul.
- NEŞRÎ, Mevlânâ Mehmed (2013), *Cihannümâ (Osmanlı Tarihi 1288-1485)*, Haz. Necdet Öztürk, Bilge Kültür Sanat Yay., İstanbul.

- ORUÇ BEĞ (2014), *Oruç Beğ Tarihi*, Haz. Necdet Öztürk, Bilge Kültür Sanat, İstanbul.
- ÖZKUL Osman (2007), “Karakeçili Aşireti Hakkında Yapılmış Bir Çalışma”, *Anadolu’da Yörükler (Tarihi ve Sosyal İncelemeler)*, Phoenix, Ankara
- PACHYMERES, Georges (2009), *Bizanslı Gözüyle Türkler*, Çev. İlcan Bihter Barlas, İlgi Kültür Sanat Yay., İstanbul
- RASONYI, Lazlo (1993), *Tarihte Türklük*, T.K.A.E., 3. Bas. Ankara, 1993
- SOYGÜZEL, Hasan “Metodoloji: Bilinmezlik Mağarasının Haritası”, *Kuruluş*, Edi. Elif Ayla, Hayy Kitap, 2. Bas., İstanbul, ss.19-40
- STEINHERR, Irène Beldiceanu (2002), “Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunun İncelenmesinde Tahrir Defterlerinin Önemi” *XII. Türk Tarih Kongresi, 4-8 Ekim 1999, C. III, Kısım III*, Ankara, ss.1-7.
- ŞİMŞİRGİL Ahmet (2014), *Kayı-I*, Timaş, 14. Bas. İstanbul
- ŞÜKRULLAH EFENDİ (2010), *Behcetü't Tevârih*, Haz.Hasan Almaz, Mostar, İstanbul
- TİMUR, Taner (2004), “Kurucu Efsaneler ve Devlet”, *Efsaneler ve Gerçekler, (Penel Bildirileri)*, İmge Kitabevi, 2. Bas., Ankara, ss.35-46
- TOGAN, A.Zeki Velidi (1972), *Oğuz Destanı (Reşideddin Oğuznamesi, Tercüme ve Tahlili)*, Kayı Yay. İstanbul
- TURAN, Osman (1965), *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara,
- TÜRKAY, Cevdet (2005), *Başbakanlık Arşivlerine Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatlar*, İşaret Yay. İkinci Bas. İstanbul.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı (1988), *Osmanlı Tarihi*, c.I, türk Tarih Kurumu Yay., Ankara
- WITTEK Paul (1985), *Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu*, Çev. Famagül Berktay, Kaynak Yayınları, İstanbul
- YAZICIZÂDE ALİ (2014), *Selçuk-Nâme (Tıpkıbasım)*, Haz. Abdullah Bakır, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

YILMAZ , Yakup (2015), “Samsun Yörükleri”, *Geçmişten Günümüze Samsun/Canik ve Değerleri*, Canik Belediyesi Kültür Yay., Samsun, ss.371-390.

YILMAZ, Hakan (2009), “Osmanlı Hanedanı Oğuz Soyundan Kayı Boyundandır”, *Hakikat Dergisi*, Ekim, 2009, <http://www.hakikat.com/anabuay.html> (15..1.2015.)

YILMAZ, Hakan, “Osman Gazi'nin Bastırdığı Sikkeler ve Ona Atfedilen Yeni Bir Sikke hakkında”, *Hakikat Dergisi*, Nisan 2011, <http://www.hakikat.com/anabuay.html> (11.01.2015).

YÜCEL, İsmet (2002), *Kayı Boyu Karakeçili Yörükleri Yarımca*, Kişisel Bas., Ankara.

EKLER

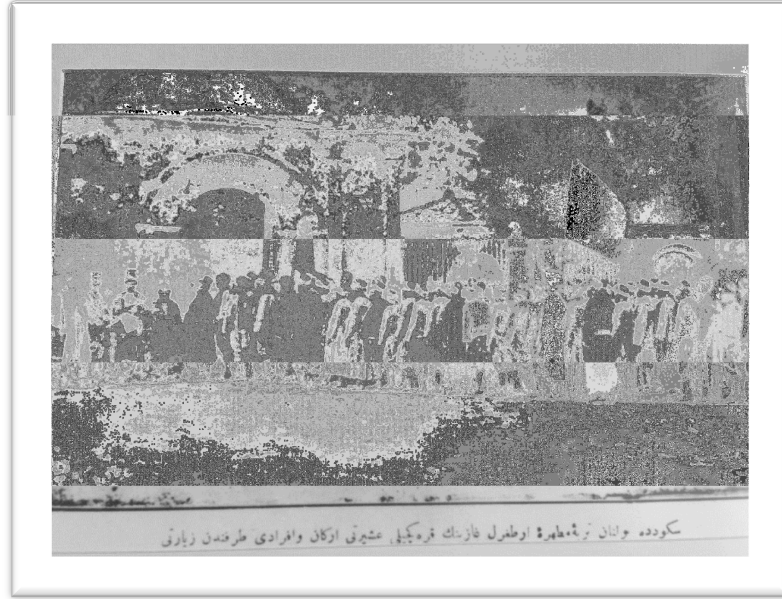

Foto 1: Karakeçililerin Osmanlı Devleti zamanında Söğüt'te Ertuğrul Gazi'yi Anma Töreni

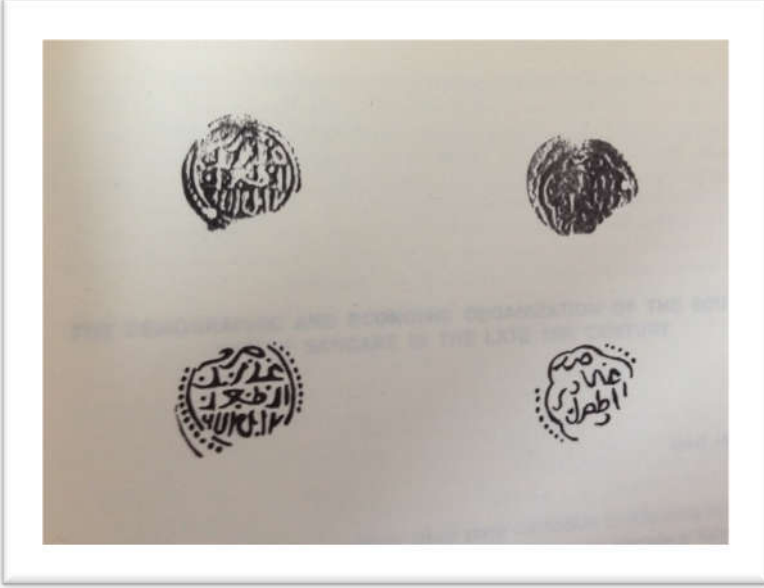

Foto 2: Osman Gazi'ye ait olduğu söylenen sikkenin ön ve arka yüzü

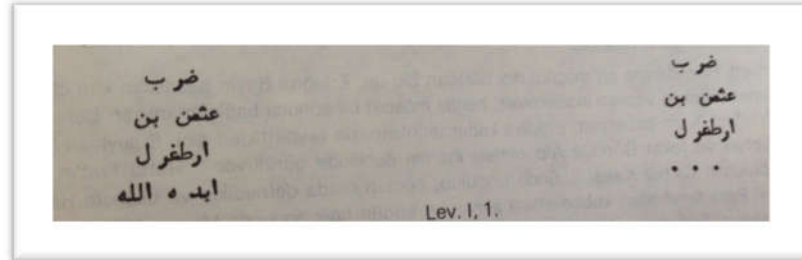

Foto 3: Osman Gazi'ye ait olduğu söylenen sikkenin ön ve arka yüzündeki yazılar